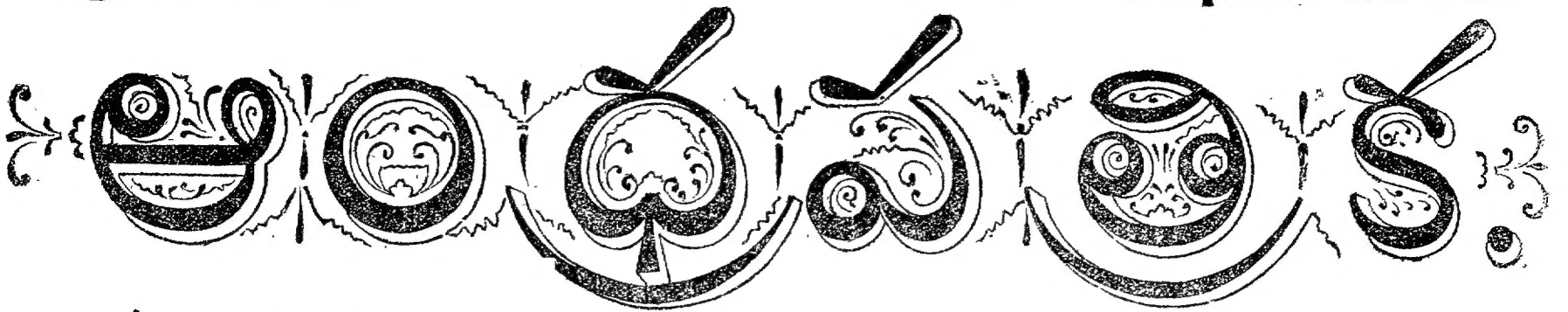

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

విడి పత్రిక 1-30-1-6

310634

ప్రతిదినము పకటింపబడును

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మే నెల 29 వ తేది మంగళవారము
ఈ పత్రికలో నా మనం పత్రిక ము, అధిక జ్యేష్ఠమాన శుద్ధ చతుర్థి ౧౪.

No 50

సంచిక ౫౦

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ లో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండజగినది

అమృతాంజనము లోకి వేసి దీని బడసి యున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధమౌతము. అమృతాంజనము అమృతశ్రేణి బాదినిగల మాయమౌతముగాదు. వైద్యమందులనలన మౌనముగలుగును. వందభాషచీటిని చూచి కొనిన మౌనముగలుగుదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెళుచున్నది.

అమృతాంజనము డి. పో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

30-5-23 బుధవారము రాత్రి

670

గొప్పనాటక ప్రదర్శనము బెజవాడ మైలవరంవారి హాలు
లో శ్రీ హనుమంతరాయనిధి సహాయార్థము, శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కలాశాల సంఘముచే,
శ్రీ రామ పాదుకా పట్టాభిషేకము

దళదళము:—నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు—నెల్లూరు.

కైకయి:—కందాళ శ్రీవాసాచారిగారు—నెల్లూరు.

మండం:—ఇందుకల్లి గోవిందరావుగారు—బందరు.

రాజాదు:—చల్లూరి లక్ష్మీకాంఠంగారు—బందరు.

అమ్మలు:—డాక్టరు గో. వెం. శుబ్బారావుగారు—తెనాలి.

భరతుడు:—మింజ శ్రీ లక్ష్మీకాంఠంగారు—బందరు.

టిక్కెట్లు:— రు 8 లు, రు 2 లు, రు 1 లు, 8 అ, 4 అ

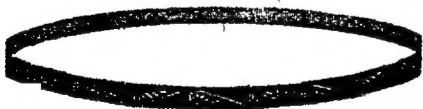
టిక్కెట్లు 29 తారీఖున భార్యము బందరు జాతీయకలాశాలయొద్ద నున్న తరువారే హాలుయొద్దనను
బొరడను, ముందుగా రిజర్వేషనుకంటే మంచిది.

చి. శ్రీనివాసరావు, అధ్యక్షుడు.

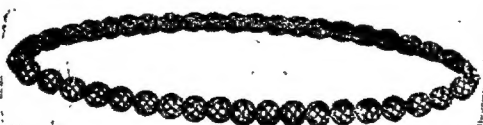
అద్భుతముగా తయారు చేయబడినది

225

మిక్కిలి తక్కువ ధరలు బంగారు గట్టిగాజులు

నెం 105

నెం 108

6 అంగుళముల కొలత గలది జర 1 కి ధర రూ. 24 తిరిగి యిచ్చునది యు. 18

ముఖ్యగమనింపు:—యాద్ర కొనిన ఏ నగదుగాని మాకే వాపసు చేసిన నైన తెలుపబడిన ప్రకారము వాపసి కల్గి
బడును.

చిత్ర విచిత్ర కట్టడాకు ఉచితముగా పంపబడును.

టెలిఫోను
నెం 1048

హీరాలాల్ మోతీలాల్

{ 126, సాపుకాదుపేట,
మద్రాసు

ఒకసారి దయచేసి మా ప్రదర్శనశాలను, నమకమును,

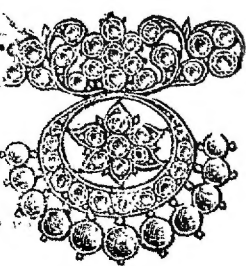
మాటపడమును, ఖుద్దున పరిశీలింపును.

మంచికెంపుల అకటికా

ధర రు. 90-150 వరకు గలవు.

మంచికెంపుల హంగర్లీ

ధర రు. 50-150 వరకు గలవు.

మంచికెంపులు సవరముబంగారముచేసి కట్టబడిన
చిన్న, పెద్ద హంగర్లీలు, తిగలబ్బీలు, జడబ్బీలు,
టీకాలు, పతకములు మొదలగునవి అత్యుత్తమునకే
మనగానున్నవి. లేనివి త్వరలోనే కట్టియివ్వబడును.

ఉమ్మడి రామయ్యశేట్టి,

గురుస్వామిశేట్టి కంపెనీ.

(7)

25 వైద్యబాదగోడ్డు, మద్రాసు

నోటీసు

766

గోదావరిజిల్లా కాకినాడతాలూకా తాళ్లకేళుగ్రామం
లోని పెద్దంప అనే నుమారు యి 163 ల లంకభూమిని బంద
రు ఆంధ్రజాతీయకలాశాలవాదున్న 1888 ఫిరీబగాయకు
న్న 1887 ఫిరీ ఆఖరురకకు 5 సంవత్సరములకు అమరకపరను
నేర్పాటు చేయుచున్నాడు. గనుక కాకినాడలోని నదలదినవారు
1923 సం॥నం జూన్ 10 తేదీలోగా నదరు కలాశాల కార్య
దర్శిగారికి దరఖాస్తులు పంపగలెదను. మాపాడ్డుకాకంపెంటు
భోగరాజు సదాశివసుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈ నెల 81 తేదీ లగా
యకు కొద్దిరోజులు యీపనినిమీత్రం ఆప్రాంతముల నుండెదరు.
గనుక వీలవచ్చినవారు దరఖాస్తులు వారిమాదా ఇవ్వగలవును.

వేమురి రామచంద్రరావు,

కార్యదర్శి, ఆంధ్రజాతీయకలాశాల, బందరు, కృష్ణాజిల్లా.

జి. వి. సి. బోర్డుపైసూక్తులు, సందిగామ

శీతపుసహాయములు, హస్తలు

రాబోతు సంవత్సరమునకు ఈ పాఠశాలలోని విద్యార్థు
లకు శీతపు సహాయముల నిమిత్తము రు 50/-లును, హస్తలు
ఖర్చులకుగాను రు 300/-లును జార్జిడిఫీపు కార్పొరేషన్
సెలెండరిస్కూలు కమిటీవారు పంపారచేసియున్నారు.

పాఠశాలలో క్రొత్తగా చేరదలచు విద్యార్థులు జూన్
16 వ తేదీ నందిగామకు రావలయును. ఆరోజుననే జనరలు
ఇంగ్లీషువండన, తెల్లలయందును, కరీకులు జరుపబడును.
యభ్యుక్తుగా ఆపరీక్ష ఫలితములనుబట్టి, శీతపు సహాయములు
ఇవ్వబడును. సంవత్సర విద్యార్థులకు కొన్ని విశేషసహాయములు
కూడ లభు.

పాఠశాలతరపున హస్తలు (పాఠశాలకుండుకు కలయు
ప్రయోజనములు జరుగుచున్నవి. జూన్ 6 తేదీకు మోజరు
కాచిన బాబురుమ్మలు హెచ్చాపురగారికి ఒకకార్డుపైన
దరఖాస్తును పంపవలయును.

761

టి వెంకటేశ్వరరావు,

కాస్తూరు, నెక్కిటరి.

జయవదినది!

885

(క్రొత్తంధికారికము.)

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యులు

రోషనారాళివాజి

అను నాటకము వెల రు 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు
ప్రాయసగును.

కేంద్రభోజనవసతిగృహము

శ్రీమద్భగవద్గీతా రకములు

విజ్ఞానము

[illegible]

మంత్రి కమిషన్.

8031 వైద్యపురం. (గోదావరి జిల్లా)

.....

మోహిని తేలము

అమ్మకాంజనము ఉబ్బో, మదరాసు-హిందూలు.

జాతీయ సాహిత్యము

అప్రికా స్వదేశములయేమనగా ముఖ్యముగ గణనింప
వలసిన దివ్యుడు ఉదహరించినమాత్రమును మేమును అంగీకరిం
చుము. ఈ మాత్రమునే బేకాతర భారతదేశవాసుల సంఘమును
వీక్షించి 30 వ కేటగరీ టి తమ విజ్ఞప్తిచేయుచు పొందుపరచెను.
కాని కెన్నా యొక్క గాని, ఈ గొండా యొక్క గాని యాజమాన్య
మును విడిచివేసినను (బ్రిటిషు అధిపతికే బాంధవ్యము చేయుట
యందు అవధిరముగ నుండునని మానశ్చ తాత్పర్యమును. ఈవ
ర్తలాది ముఖ్యాంశముల వివరము లేన యంత్రములందును సంతృప్తి
యగు చర్యలనే చేసిన మేము తిలచుచున్నాము. (ఈ మాత్రా
య్యసంఘములు గాని, బాక్య కామిత పరిపాలనముగాని
కెన్నాకాన్యాసమున కవ్యయిదిగూడ మాను నంతయు ప్రథమముగ
చర్చింపవలసింది. నియోజకాధికారమును భారతీయుల కొనుగ
యూరొప్పి పనులకు మాత్రమే యివ్వవలెనని భారతదేశమున
ద ను (బ్రిటిషు సా మాన్యు ము లో ని
యంతర భాగములకు ను మి (బ్రిటిషు ముగ లిగిం చుట
యగునను అంజులన కొందరు వ్యవస్థలనుమాత్రమే పంపించు
చి హెచ్చును మీనుమిక్కిలి అప్రేక్షలయెడల విశ్వాసపూర్వము
ను జాతీయ సంఘము, అప్రేక్షలయెడల వెంటనే నియోజకాధికా
రము కొనుగడు యివ్వవలెనని విజ్ఞప్తపంపించుచున్నది సంత
ప్రములకు తగిన స్థితి యున్నది. విజ్ఞప్తమునకు తోక కావము
లకును. కెన్నామునకును అభివృద్ధి చెందవలెననియు, ఇంకా బాంధవ్యము
వలకు అభివృద్ధి చెందవలెననియు, బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు
కెన్నాకొగదగయు, అధికారము మురిగింపర కావములకు సామాన్య
ప్రభుత్వాధీనమున నీ సుందరితనములు అయుత్తమునకు
లకు.

రాష్ట్రమునందు శిష్టు శిష్టు సాగరకక, జనారములు, గల
అనుగులుగలవత్తు. ప్రత్యేక సాధన పదాదులు, రాజకీయ శి
సాధనములు గలవత్తు. అట్లుండ వీరి యొకేమనములను నిర్వ
చించుటకు మరొకరు దుండవలెను. అందులకు సామ్రాజ్యపథు
లముగలదు. ఈ సాధనమును ఎల్లరును అంగీకరించుచో, కొన్ని
మనులు ఇప్పుడు భారతదేశమునకు దృష్టిగరుగరిని ఈ సమ
స్యను పరిష్కరించుటకు కొందఱులభిముగ నుండునని మేము
లంచుచున్నాము.

బ్రహ్మసూత్రమునందు రాజకీయాధికార ముందుట
 ను, స్వశాసనముల ద్వారా జేయుదురను భావము గలగుచుండును
 ను యొక్కముగ నే యొకండును. కాని భారతీయుల యాత్మగౌ
 రవమునకు భావము గలగుచుండురీతిని తానునున్నను వ్యాజ్యము
 బ్రహ్మదేవునకు. ఇది అర్థింత ప్రాముఖ్యమైన యింకొకము.
 అర్థింత ప్రాముఖ్యమైన సమస్యలు ఇదిగలవు వైన ప్రామాణ్య
 తత్వమునందు భుజింపబడియుండలేదు. తానునున్న ప్రామాణ్య
 తత్వమునందు భుజింపబడియుండలేదు. తానునున్న ప్రామాణ్య

శాస్త్రజ్ఞానుని తేజోబుద్ధికి తోచినది శాస్త్రుల సంకలనమునుగాను, పోలినాటికి కెట్టి కాశాక్రమమునా, తమల నవ్వించునది మరతనీ కాన్వల్యుగనూ రాతొదినవలసి తలచుదురు. తన దేశమునకును (విశేషమునకును నుండు) నిమిషము గలగతులకును వ్యాపకమునూ, పర్యవసానము (మనఁజెందిన) తన సమన్వయమునూ కాగలదని తేము తలచుచున్నాము.

8, 9-1928

బో. బయి విల్చను కళాకాళాభ్యుదయము.

భారతీయాభివృద్ధి

అం. మాసుగారి లేఖ

॥ ५ ॥

ఈ గెండా విషపు వ్రాసిన లేఖలోని కొన్ని యంశములను ప్రత్యుత్తర మీయవలసివట్టు. కర్మాధికరత వాణ్యవారము కొరగా నేనట్లు చేయుచున్నాను. ఈ గెండా విషపు లేఖయొక్క ప్రమాదము బహిష్కరము అడగని యందుకాటంబో కొన్ని విషయములు లేఖలోను, కాక విషపు పరిపర్యవేక్షకు, కర్మాధికర వాత్మోహద్యోగవ్రతానినకాదు. నేనాయనను కలసికొని చర్చించితిని. అవిషయములను తమవ్యతిరేకద్వారా చదువరులకు విన్నవించుకొనుచుంటిని.

కన్యాశాస్త్రి వ్యవహారములలో (పక్షము స్వామ్యము అట్లు తనని కన్యాభారతములు కలుమారు పరికియింపారు. ఇప్పుడు వారు నియోజకాధికారము వశేషించుటయు అందు లగుదు. స్వతః వ్యవహారములకు స్వశాస్త్రియులకే వదలివెట్టుట తాత్కాలికమని వారు తలచుటకు. తాముగాని కన్యాశాస్త్రిన యీ తోడియినటుగాని అందులకు తగినవారని వారు తలచెదరు. ఇదిని వేరే సాక్షనములందు భారతీయులు నిప్పటికి నిరామింపలేదు. కన్యాభారతరాయతార మట్టి రోజుముందు మూర్ఖుడును నాను కొనలేదు. అందులకై (వాతములకుగ నేమైన ప్రాచీనము నొనరుమన్న ను నిచ్చును.

నిర్యాణకాళికారము వశీకరించుచున్న కాననవృక్షములను
సామాన్యముగ న్యవేళించుచునులే నర్పించుటవలనయు వారు
నశియింపకును. కాని న్యవేళియుల క్షేమమునకు భంగకరమైన
కీర్వాణములను చట్టములను కాననవృక్ష గాదివల నున్న వృక్షము
అధికాకర్ణము కంభాక్షులమునకు పీడింపఁగలను. ఈ గాదియగు
వలకునును నేర్పాటును మార్పు గాదివలపఱివని కన్యాభారత
రాజుబారతము వాంఛించుటలేదు. తమవృక్షవనములను తామే
స్వయముగ నేర్పాటుచుటకు కర్తవ్యసంపాదించు కొనువలెననిన
ఈ అధికారవృక్షసామాన్యము అవసరమేయని రాజుబారతము
కలఁబడును. నిదేశియులు యూజీవిజయముగాని భారతీయులు
గాని యాజమాన్యము వహించ వలెనను పద్ధతిని వారంగీకరింపదు.
న్యవేళియులకు వృక్షము గలంగటంచు కానిన నెట్టి తేజస్వాలుల
గానియినను కాజుబార తులము గురిసింపదు.

శ్లోకముల ద్వారా స్థితినియు అన్యాయము గలగుట
యొకవరకు మనునంతవరకు విషయము ఉత్తరము నునుజునుగ
వచ్చుచి. భారతీయులు వచ్చుల చెల్లించుటయందు గాని విద్య
యందుగాని యూహాపి మనుల కేర్పాటయి తీసిపోయెను. కనుక
నేను మనము విలపింపకారము భారతీయుల స్వర్థముల నిరాక
రణక విశాదిగముగ శత్రువులు జేయకలెనని విద్యుదించు
చున్నాను.

కావ్యాలలోని అంశముల క్షేమమును ముఖ్యముగ గమనించుటలేని భారత మేధావీరులగు కొందఱున్నారు.

ఈ భాగమునకు భారతీయులును చిహ్నాకోటియగుటను
 తొనముగ సానుభూతి జూపవచ్చును కన్యానాగి జ్యోతి
 నుగాని భారతీ దేశభాగముగ చేయవలెను నుచు భారతీ
 యుల కెరికిని లేదు. ఇంత 1921నాటి స్వాతంత్ర్య సమర
 భాగమునకు వెనుకకు బోవుచుండు భారతీయునకును త్రిండు
 నుడు సంఘర్షణము కలుగుటకు తోడ్పడుటచేత అది ఈ సమ
 మున నేను తెలుపుచున్న చర్యయి.

ကျွန်ုပ်တို့

సి. ఎఫ్. ఆంధ్ర-సు

(అంబేద్కర్ పేర్లు)

భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ

28వ తేదీ సమావేశము

బొంబాయిలో 28వ తేదీన స్థాయిసంఘసభాకార్యక్రమము ముగిసినది.

తెలంగాణిని - వలంటీరులు

కాంగ్రెసు మహాసభవారు నిర్ణయించిన ప్రకారము 25 లక్షల రూపాయలను 50 వేలమంది వలంటీరులను సహకారులు టిక్ మరీకొంతగడు వాసంకలెనని క్రొత్తకార్యసంఘము వారు పాపించిరి. “ఏప్రిల్ 80 వ తేదీవరకు వాగ్దానములు వసూలు చేసి మొత్తము 18 లక్షల రూపాయలు తిలకునధికీ లభించినది. అందులో 1 1/2 లక్షల లింకను వసూలు కావలెను. 10000 మంది వలంటీరులు చేరిరి. బక్క గుజరాతు రాష్ట్రములవారు నిర్ణీత సంఖ్యకంటె అధికముగానే సమకూర్చిరి. బర్మాలో 1 1/2 లక్షలు గుజరాతులో 8 1/2 లక్షల రూపాయలను చందాలు వలెను. ఈ 1 1/2 లక్షలగాక కాననోల్లంఘనము కొరకు మరి అర్థలక్షను బర్మాకాంగ్రెసుసంఘమువారు ప్రత్యేకించిరి.” అని బాబూ రాజేంద్రప్రసాదుగారు వివరించిరి.

ఉత్సవము

ఉత్సవమునుగూర్చి కాననోల్లంఘన మొనరింపవలె నని మారదయాలవాగుగా రుజుపాదించిన తీర్మాన ముమోదించ బడలేదు.

ఆదాయవ్యయములు

ఏప్రిల్ నెలవరకు తిలకుస్వరాజ్యనిధి ఆదాయములను కట్ట నున్నదని భారతకాంగ్రెసు సంఘమువారి జమా ఖర్చులను తెలిపినది.

ఎన్నికలతగాదాలు

ఎన్నికల తగాదాలు కాంగ్రెసుపక్షమువారి కనుకూలముగా పరిష్కరింపబడెను.

రివరెండు ఉత్తమాగారు

“కాననసభల ఎన్నికలకు నిలుచుటనుగూర్చిన తీర్మానమును స్థాయిసంఘసభలో నుపపాదించు టనుచితము. సమాధాన తీర్మానము నాలుగిది అర్థవాయకమనియే తోచుచున్నది. ప్రజల అభిప్రాయమును నాడుకు లింకను సరిగా గ్రహించిన టగుపడినది ఉత్తమాగారు తెలిపిరి.

కలకత్తా సర్వేంటు పత్రిక

“బొంబాయిలో స్థాయిసంఘసభలో సమాధానతీర్మానము ముమోదించిన 96 మందియను ధ్యభంగ మొనరించిరి. కాంగ్రెసు మహాసభకు అనుక్రమముగ కలిగియున్న పద్ధతులను నియమములను అధికారమునుగూడ పీరు కూలద్రోసిరి. పీరు నమ్మకద్రోహమొనరించిరి. ఇకముందు జాతీయాభివృద్ధికి ప్రబలమగు నిరోధమును కలిగించుటయేగాక ప్రబలమగు విఘ్నేతకు దారితీసిరి. దీనివలన రాజకీయములందు సహకారులగు మార్గములు కలుగక మానవు. ఇచ్చటిసభవార ముమోదించిన తీర్మానముల ననుసరింపుటకు రాష్ట్రీయ మండలకాంగ్రెసు సంఘముల కట్టిబాధ్యతయును లేదు. అని సర్వేంటుపత్రిక వ్రాసెను.

కలకత్తా ఇంగ్లీషుమను పత్రిక

కాంగ్రెసు సంఘసభలో దానుపక్షమువారు పెక్కుమంది కుభనూచకమే. మొదటిమొట్టను వారుగడచిరిగాని ఓటరులు తమకే ఓట్టుచ్చుటలు బోధింపబడిన గొప్పకార్యభారమింకను తొలగలేదు. తరువార నిదివరకు చెరసాలలో నుండిన వారి ఎన్నికలకు దొరతనమువారు గంగీరించునట్లు ప్రయత్న మొనరింపవలసియుండును. అటుల దొరతనమువారు వారిని కాననసభలోనికి రానియ్యనివో వారు రానియ్యవలెనను మరల రామే ఎన్నుకొనబడుచుండునట్లు ప్రసిద్ధులగు జానవిల్కినుగారు చేసిన రీతిని పీరుగూడ చేయవలరా అని యీపత్రిక వ్రాసినది. (ఆ. ప్రెసు)

చెన్నపురి స్వరాజ్య

కాననసభలయొన్నికలకు నిలుచువారికి ఓట్లనియ్యకదని కాంగ్రెసు ప్రకారము బోధింపగూడదను తీర్మానమును స్థాయిసంఘసభలో 96 గురు అనుకూలమగు 71 మంది ప్రతిపాదనకునుటచే “జాతీయ ముమోదించబడెను. అవసర కాంగ్రెసు మహాసభను జరుపవలెనను తీర్మానముగూడ తిరస్కరింపబడెను అందులకు దానుగారు కేవలము ప్రతిపాదకులుగా నుండుటకు ననే ఆతిర్మానము తిరస్కరింపబడుట జరిగినదని ముఅభిప్రాయము.

యము. ఈసభవారి తీర్మానము నామోదించుటయందుగల అర్థమును ఫలితములను మనము గ్రహించు టవలసరము.

“కాంగ్రెసు మహాసభవారు గయలో చేసిన తీర్మానమును ప్రకారమే నడుచుకొన గోరునట్టి సువిధేయు లగువా రెవ్వరును ఎన్నికలకు వెళ్లి ఎంతమాత్రమును ఓట్ల నియ్యు నవసరము లేదు. గయలో అత్యధిక సంఖ్యాకులచే నామోదించబడిన తీర్మానముయొక్క పటిమ కొంచెమైన తగ్గలేదు.”

ప్రస్తుతము చేయున స్వరాజ్యపక్షమువారు పిడివాదము కను గడంగి కతులను కలిగించి యొకమత్యమును పాడుచేయ బూనుటచే నట్టిదుర్మత కలుగకుండజేయుటకే విధిలేక ప్రస్తుతము ఓట్ల కాననసభల ఎన్నికలకు నిలుచువారికి ఓట్లనియ్యవలెనని బోధించవలసిన మార్గమే స్థాయిసంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఇది యులు చాల నిరత్యాచులుగా నుండుటవలనను పంజాబులో హిందూమహమ్మదీయమైత్రి మున్నగు ముఖ్యసభ్యులనుకూలముగా పరిష్కరింపబడుటకు కాంగ్రెసువారిలో నైకమత్యమును నిలుపు టత్యంతసరమగుటవలననే స్థాయిసంఘమువారు రిండులకొడబడిరి. ఎన్నికలకు నిలువగోరుచున్నవారికి ఓట్ల నియ్యవలెనని కాంగ్రెసువారు గాఢప్రచార మొనరించినవో రెండుపక్షముల వారికిని విరోధములు ప్రబలునను నభిప్రాయము చాలమందికి కలిగినది ఆ అభిప్రాయము సరియగునా కాదా అనునది వేరువిషయము. ఈరీతిగా స్థాయిసంఘమువారి తీర్మానము నామోదించుటవలన కాంగ్రెసు పక్షమునకు పరాజయమును తమకు విజయమును సృష్టమైన దని స్వరాజ్యపక్షమువారు తలంపవచ్చునుగాని కాననసభలకు కేవలము ఓట్ల నియ్యవలసిన ప్రయోజనమే మియును కలుగదని కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ్యులు పూర్తిగా గ్రహించి యుండియు కేవలమొకమత్యముకొరకే యీ త్యాగమును వారు నిజేన్యకొనరించిన విషయము తెల్లయిన వాచుగా గ్రహింపవలెను. కాంగ్రెసువారిపుడు కాననసభలకు పెక్కుటకు తేలియు లెంతమాత్రము వంగికరించుట లేదని మేము నిస్సంశయముగా చెప్పవలెను. తేలియు లందరను తమ పక్షముననే యుక్తు రను గట్టిపట్టుకములోనే కాంగ్రెసు పక్షమువారి తీర్మానమున కిపుడు సమర్థించిరి.

ఇందుల కంగీకరించుటవలన కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమమునకు కొంతనిరోధము కలుగునని వారికి యుండియు రెండుపక్షములవారును కలసి పనిచేయుటకు తగిన అవకాశమును కలిగించుటయే ప్రధానమును నమ్మకముతో ఈ క్షయముగూడ వారు లెక్కచేయక యీ తీర్మానము నామోదించిరి. ఇకనైన రెండుపక్షములవారును కలసి పనిచేయుట పాసగునో పాసగుదో యిపుడు తెలుపవలసినది లేదు. ఈ ఎన్నికల సంబంధములో మునుగన్న స్వరాజ్యపక్షము వారు నిర్మాణ కార్యక్రమాదుల విషయమున కాంగ్రెసుపక్షమువారికి తోడ్పడుటకు పూనుడనో లేదో తెలియదు. స్వరాజ్య పక్షమువారు కాంగ్రెసుకు కలుగజేసిన కష్ట మిపుడే కష్టమగుచున్నది మరి కొంతకాలమున కది యింకను కష్టముగా కనబడ గలదనుట కట్టిసంశయము లేదు. కాంగ్రెసు మహాసభవారి తీర్మానమును పీరు కావలెనని తిరస్కరించి తేకమునంది ట్టి విషయనేతిరి కలిగించి చాల ఆపాయకరమగు పద్ధతిని తెచ్చిపెట్టుటగూడ కారణమూరు లెరి. ఇతర పరిస్థితులలో వీటులు చేసియుండినవో చేకయు లెంతమాత్రమును సహించి యుండరు. కాంగ్రెసు పక్షము వారిపక్షతీర్మానము నామోదించవలసినవచ్చుటగూడ నిస్వరాజ్యపక్షమువారే బాధ్యులు. ఇందువలన కాంగ్రెసుపక్షమున సంఖ్య తగ్గుటయు పనినిలిచి పోవుటయునే గాక కాంగ్రెసు తీర్మానముల ప్రతిష్ఠాగౌరవములకు గూడ భంగము కలుగక మానదు. తమ రకంబించిన పద్ధతి వానికరమని స్వరాజ్య పక్షమువారు రచికాలములోనే గ్రహించగలుగుదురని నిరభ్యంతరముగా చెప్పవలెను. ఇదివరకు మితవాదులకు పట్టినగతియే “జేడ్ రేపో స్వరాజ్యపక్షమువారికిగూడ పట్టుటనిశ్చయము. గయకాంగ్రెసు తీర్మానముప్రకృత్య తమమనియు దానిని నిలిపేయు టింకనుభవింపనియు గవుడు జగద్విదితము కాగలదు.

స్వరాజ్య ప్రత్యేక ప్రతినిధి బొంబాయి 28-5-23

బొంబాయిలో జరిగిన స్థాయిసంఘసభ చాలముఖ్యమైనది. గయలో స్వరాజ్యపక్షమువారి తీర్మానము వీగిపోయినపుడు దానుగారు మున్నగువారు కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యులకు ట రాజీనామాల నిచ్చినందున నిపుడు రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారుగూడ కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యులకు 28 వ తేదీన రాజీనామాల నిచ్చిరి. అపుడు దానుగారు మున్నగువారు కాంగ్రెసుతీర్మానము నుల్లంఘించి పనిచేసెదమనిరి గాన నిపుడు ఆచార్యులుగారు మున్నగువారు గూడ నటులే స్థాయిసంఘతీర్మానము నుల్లంఘించి పనిచేసెద మందురేమో నని సభలో చాల కలవరము కలిగినది. రాజీనామాలను వదలుకొనవలెనని రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారిని కోరిరిగాని వారంగీకరింపలేదు. “కార్యసంఘ సభ్యుల లో సమాధాన తీర్మానము నామోదించినవారు తమ సభ్యత్వము కదలికేనెదర. వారుమరల ఎన్నికలకు నిలువర. వారి స్థానములలో సమాధానమున కంగీకరింపనివారిని రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారిన్నుకొని రాజీనామాలను రద్దుచేయ గోరెదనని” ప్రకాశంగారు తెలిపిరిగాని వారుదులకుగూడ నంగీకరింపలేదు.

కొన్ని నిమిషములవరకును ఏమి చేయుటకును తోచలేదు. క్రొత్తకార్యనిర్వాహకసంఘము సెన్నుకొనుటకు జనవారలూ, టూండను, సరోజినీగార్లుగూడ నొప్పుకొనలేరై. “సమాధానపుడే యంతరించిన ది కార్యసంఘము గూడ నుండదు కాబోలునని” సభ్యులు గుంపులుగుంపులుగ చేరి గుజగుజుపోసాగిరి. “క్రొత్తకార్యసంఘమును ఉద్వోగలను ఏర్పరుచుటకు ప్రకారం, సరోజినీ, టూండను, అస్సారీ, నెహ్రూగారు ప్రసంగముగా నేర్పడి కొందరి చేతులను నూదించవలెనని” అభ్యుత్థుడు నియమించెను. వారొకరినొకరినేపాలించి డాక్టరు అస్సారీగారి అభ్యుత్తరక్రింద క్రొత్తసంఘసభ్యులచేరుల నూదించిరి. ఆ ఎన్నికల తీర్మానమున కోక్రొయితప్ప కక్కినవారందరు నామోదించిరి.

డాక్టరు అస్సారీగారి రథ్యుడు. వందేర జనవారలూ గారు ప్రధానకార్యదర్శి. ప్రకాశం, మహామదుగార్లు సహకార్యదర్శులు. ఈ రీతిగా నంతశ్రీఘ్రముగ క్రొత్తసంఘము ఎన్నికలనామోదించబడుటచే సభ్యులకు మరల సంతసము కలిగినది.

దానుగారే అధ్యక్షుడుగా నందియుండునని అందులకు విపరీతభావములు కలుగవచ్చునని వారందరల కంగీకరింపలేదు. “నిర్మాణకార్యక్రమమును కాననోల్లంఘన మునుసాగించుటకు కాంగ్రెసు కక్షమువా రిదివరకు తిలకు స్వరాజ్యనిధికి భవమును సమకూర్చిరి. వా రాధనము నిపుడు స్వరాజ్యపక్షమువారికి వశపరచుట న్యాయముకాదు. గాన మీరు రాజీనామాల నియ్యగూడదన” దానుగారును ప్రకాశంగారును బోధించినను గూడ రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారు రంగీకరింప లేదు.

సద్భావము

“నేనభ్యుత్థుడనుగా నుండను. రెండుపక్షముల తీవ్రవాదులును గూడ కార్యసంఘమును నుండగూడదు. సమాధానతీర్మానము నామోదించ జేయుటకు పూనుకొనినవారే కార్యసంఘము నుండ నర్హులని”దానుగారు సభలో తెలుపగానే అన్ని అనుమానములు తొలగినవి. అందరికిని సంతృప్తి కలిగినది. వాగ్మూల సత్యాగ్రహ తీర్మానమును సభ్యులందరు వధి కోల్పా మముతో నామోదించిరి. సమాధానతీర్మాన ముమోదించబడినందున రెండుపక్షములవారికి వెంటనే సయోధ్యత బాగుగా చేకూరిన దనుట కిదియే ప్రబల నిదర్శనము.

సమాధాన మనగా నేమి?

సమాధాన నియమములలో గూఢాధ్యమేమియునులేదు విపరీతార్థములను తీయుటకెట్టి అవకాశములేదు. కాననసభలను, బహిష్కరింపవలెనని గయలో కాంగ్రెసు మహాసభవారు నామోదించిన తీర్మానమున కిందువలన నెట్టి భంగమును కలుగలేదు. అనియమమును పద్ధతియును చెక్కుచెదరలేదు. కాంగ్రెసు సభ్యు లెవ్వరును కాననసభల ఎన్నికలకు అభ్యర్థులుగా నిలువవలెనని గాని, ఓట్ల నియ్యవలెననిగాని, యితరులను ప్రోత్సహపరచి ఎన్నికలకు నిలువవలెననిగాని, ఓట్ల నిప్పించవలెననిగాని, ఎట్టి నిర్బంధములేదు. కాననసభల ఎన్నికలకు నిలువ గోరువారికి వోట్లు ఇయ్యకద్దు అని బోధింపగూడదని మార్గమే తీర్మానింపబడినది.

ఒక ముఖ్యనిషయము

“ఒక కాంగ్రెసు సభ్యునియొద్ద కొక ఓటు వచ్చి యీ విషయమున సలహానడిగివో కాకు నమ్మకము లేదు. ఇది తప్పకని, గయకాంగ్రెసు తీర్మానమే సరియైనదిగాన ఓటు నియ్య

నూడడు. అని అసభ్యుడు గలవాడెప్పుడు? అని అసభలో కొకడు దానుగారి నడిగిరి. “అటులనే చెప్పవచ్చునుగాని యీ రీతిగా సమాధానము జరిగినదనిగూడ చెప్పవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులు బహిరంగముగా నిరసాస్వముగా నిలసిపని కల్పించుకొని ఓటులనియ్యగలవని బోధింపగూడదని మాత్రమే స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరెను. ఎవరైన వచ్చితమ అభిప్రాయము నడిగినపుడు తమమనస్సుకీ వ్యతిరేకముగా కాంగ్రెసు సభ్యులెవరును చెప్పనవసరము లేదని” దానుగారు స్పష్టముగా తెలిపిరి.

కాంగ్రెసుపక్షమువారి ధర్మము

ఈమాత్రము త్యాగమును కాంగ్రెసుపక్షమువారు చేయుటవలన గయాకాంగ్రెసువిధానమున కెట్టి నష్టమును కలుగదు. ప్రోభముకార్యక్రమము ముగిసినది కలుగకుండబోవును. కాంగ్రెసుసంఘములను ఏర్పరచుటకును, వివిధమతములవారి మరల సైకమత్వము కలిగించుటకును, నిర్మాణవిధానమును—అవసరము కలిగినపుడు కాంగ్రెసుసంఘమును, సాగించుటకును వ్యవధి కలుగును. ఇట్టిఅనుబంధ పరిస్థితులలోగూడ—స్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నవారందరూ తోడ్పడిననుగూడ—నీ వర్తమానములాగా—గయా విధానమునుపూర్తిగా నెలవేళ్ళపోయినచో, కాంగ్రెసు పక్షమువారు విఫల ప్రయత్నములగుదురు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు చేయవలసినపని అత్యధికముగా నున్నది. ఖద్దరుగుచ్చియు సంఘములగుచ్చియు హెచ్చుపని యొకను జరుగవలసియున్నది. అపనివంతయు పూర్తిచేసి స్వరాజ్యము నిర్మాణవిధానమువలనను కాంగ్రెసుసంఘమువలనను మాత్రమే లభించునుగాని కానననభలవలన లభించదని కాంగ్రెసుపక్షమువారు రుజువుచేయవలెను. అటులగాక కానననభలవలననే స్వరాజ్యము లభించునని స్వరాజ్యపక్షమువారు రుజువుచేయవలసింది. (తంతివార్త)

ఆంధ్ర ప్రతిభ ప్రత్యేక ప్రతినిధి
(నిన్నటి తేరువాయి)

అన్నాగారు:—కాంగ్రెసువలన నింతవరకును గలిగిన సంయోగము ప్రయోజనకరము. గడ్డుగుములన్నియును మనయందేగలవని భ్రమపడుట ప్రయోజనకరముగాదు. దేశమునందెప్పుడు కక్షలు గలిగినవి. గాంధీమహాత్ముడు కర్మయోగమును బోధించెను. దేశక్షేమమునకు గలిసి పనిచేయుటలేదు. మనసాహిత్యమును త్యజించుట ధర్మము. ప్రజలకు రాజకీయబోధనము గలుగలేదు. ధర్మమును పరిత్యజింపవలసరములేదు. దేశక్షేమము మామ్రును గోరుచున్నపుడు మనయభిప్రాయములను మార్చుకొనుట ధర్మము. మనలోమనకు సంయోగము గలుగనపుడు ప్రజలకు సంయోగము గలుగదు. స్వరాజ్యనిధిని వాలంటీయరులను సభ్యులను గోరునపుడు ప్రజలకు విశ్వాసము గలుగదు. ఈపనులను నిర్వహించుటకు మనవిధేయములు ప్రతిబంధకములు. మిగిల్చి మిరాప్త్యాములకుగాకను దేశమునంతట మరలన్నది. ప్రత్యేకకాంగ్రెసు సంయోగమునకు సాధన మైనను జేయుట సాధనములు లేవు. బొంబాయి కాంగ్రెసుపక్షము నవలంబించింది. కలకత్తా దానుపక్షము నవలంబించుచున్నది. సంయోగమున్నపుడు కోటిరూప్యములను వసూలుచేయుట సాధ్యము. ప్రత్యేకకాంగ్రెసు తిరిగి బహిష్కారమును నిర్ణయించినయెడల మనమిత్రులు కాంగ్రెసు ఆదేశమును కులభముగా బ్రతిఘటించుదురు.

రాజేంద్రప్రసాదుగారు:—మనయాచరణమువలనమనగౌరవమునకు ధర్మమునకు దేశమునకు హానికలుగుచున్నది. నేను భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను. రెండుపక్షములవారికిని విశ్వాసముగల మార్గము నవలంబించుట సంయోగమునకు సాధనము. అది బహిష్కారమును నిలుపుటవలన సాధ్యముగాదు. ప్రత్యేకకాంగ్రెసును సమావేశముచేసి రెండుపక్షములవారి విధేయమును బోగొట్టుట ప్రయోజనకరము.

సరోజిని దేవిగారు:—నాకు కాంగ్రెసుపక్షము లేదు. స్వరాజ్యపక్షము లేదు. కాంగ్రెసు లేదు. నాకు దేశము జాతిమాత్రము గనబడుచున్నది. నాకు హిందూ మసల్మానుల సంయోగము దేశక్షేమమునకు మూలబీజము. నే నీపనిని జేయుట కిమితికలుగిందే వచ్చినాను. రాజగోపాలాచార్యులగారి బుద్ధి చాకచక్యముగ నే నభివ్రంజించుచున్నాను. దాను నెహ్రూ అజ్ఞులంబాను గారులను రాజగోపాలాచార్యులు పట్టుకారు అను మహాగాయకులు, నాయకులు దేశపరిస్థితులను జూచి పని చేయవలయును. పంజాబును జూచినవారికి మహాభయము గలగుచున్నది. మనము భేదాభిప్రాయములను గలిగి పోరాడుచున్నపుడు దేశ మార్గముల పాలగుచున్నది. అందువలన మనమందరమును గలిసి పనిచేయవలయును.

రాజగోపాలాచార్యులుగారు:—బహిష్కారప్రచారమును నిలువవలయును. హిందూ మహమ్మదీయభేదములకును రాజీనామాకును సంబంధములేదు. రెండుపక్షములు కలిసి పనిచేయుట ప్రయోజనకరము. సరోజిని దేవి దానుగారు కలిసి ఏల పనిచేయుట బహిష్కారము. సభాప్రవేశమును నిరమించినవారకును పంజాబునకు బోయిన వధికి మన ప్రయోజనము గలుగదు. మన యంతఃకలహములు పోయినపుడు మనకు పన్నిజేయుట కధికరణకాళములుండుట సత్యము. అందువలన రెండుపక్షములవారును వారి ప్రకారానికిను వదలుట ప్రేక్షకులమును సంయోగమునుబట్టి మనకు ప్రతిపత్తులను గోరుట యనుచితము. సంయోగ మవసరమైనను మనము ప్రచారమును వదలినంతమాత్రమున ప్రజలకు విశ్వాసము గలుగదు. ప్రజలకు భిన్నమతములను పక్షములను దెలిపి వారి ధర్మమును దెలుపుట ప్రేక్షకులము. అన్ని మార్గముల నంగీకరించిన ఒక ధర్మము గలవారు రెండవ ధర్మమువారి సమ్మతిని గోరుట యనుచితము. విరమించుటకును నిరాశించుటకును భేదము లేదు. సభాప్రవేశమునే కోరుట యొక్కము. కాని ఈ విషయమును గోరుట ప్రయోజనకరము గాదు. ప్రయోగయందు గలిగిన రాజకీయ నేను బాధ్యుడనుగాను. మన మివిషయమును సత్యమైన దృష్టితో జూడవలయును. నేను ప్రతిఘటింపని యెడల నాధర్మమును నిర్వహింపజాలను. ఇతరులు చేయుచున్నపుడు నేను నిర్వహింప వలయుచున్నధర్మము. మన మితరపక్షములకుజూపని సానుభూతిని స్వరాజ్యపక్షమునకును జూపజాలము ప్రత్యేకకాంగ్రెసు వలన సంయోగము గలుగదు. రెండుపక్షములవారును ప్రచారము చేసిన ద్వేషము పెరుగును. కాలవారణ మగును. ప్రతినిధులను పెన్నుకొనుటకును ప్రత్యేకరులను గోరుటకును జేసిన ప్రయత్నములు ద్వేషభాసమును పెంపొందించును.

టి. ప్రకాశముగారు:—గయా కాంగ్రెసు తరువాతను నాకర్తవ్యమును నిర్వహించవలసి పాటుపడితిని. దేశమునందంతటను నిర్వహణ విషయము గలవు. అధికారులు నిర్బంధాయుధములను బ్రయోగించుచున్నారు. సంఘములు లేవు. ప్రజలు నిరుత్సాహమును జూపుచున్నారు. ప్రజలు కాంక్షిని గోరుచున్నారు. ఇరుపక్షములవారు నీధిధమున నుండుటకు ప్రజల స్పృహలేదు. రెండుపక్షములవారును గతమును మరచి కలిసిపని చేయవలయును. గాంధీమహాత్మునకు హిందూమహమ్మదీయ సంయోగము మూలబీజము. దీక్షియందు గాంధీ మహాత్ముడు స్వీయాభిప్రాయమును హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమునకు మార్పుకొనినను. మనము దీనిని మరచజాలము. జనగౌరవమున కొలెను సంయోగము ప్రయోజనకరము. స్వరాజ్యపక్షము మార్గత్యమును బూనినయెడల కాంగ్రెసు పక్షమువారు ఎట్లుదలను కదలుట ధర్మము. మనయంతఃకలహములు నిరంతరకర్తవ్యమునకు బలము నొసంగుచున్నవి. నేను మనసంయోగమువలనను త్యాగమువలనను మనధర్మనిర్వహణము చేయవలయునని నేడు చున్నాను.

అజదుసోభానిగారు:—ప్రత్యేకకాంగ్రెసును విలిచి ఈ సమస్యను నిర్ణయించుట ప్రయోజనకరము. రెండుపక్షములవారికిని భేదాభిప్రాయములు అన్నపుడు వారియిష్టనుసారముగా ప్రవర్తించుట దేశమునందు రెండు పక్షములవారికిని సంయోగమునకు సాధనము.

బల్లభ్ బాయి పటేలుగారు:—స్వరాజ్యపక్షమువారును మనవలెనే దేశాభిమానులు సత్ప్రసిద్ధులు. తర్కమువలనను ప్రయోజనము గలుగదు. ఇక్కడకు మనము రాజీనీజేయుటకు రాలేదు. మన యభిప్రాయమును దెలుపుటకు వచ్చియున్నాము. ఒక రాష్ట్రమునకు కా.తి.లి.గినను రెండవ రాష్ట్రమునకు కా.తి.గలుగక బోవచ్చును.

దేశబంధుదానుగారు:—మేము ద్రోహములము. అధిక సంఖ్యాకులపక్షములు స్వల్పసంఖ్యాకులను బంధింపజాలవు మిథునాశ్రమైన సుపక్వతీచేయదలచినయెడల నాకక్కరలేదు. నేను స్వరాజ్యపక్షమునకు లాభమున కేటించుటలేదు. కాంగ్రెసులాభమును గోరుచున్నాను. రాజీనామాకు వచ్చినపుడు త్యాగము గావలయును. పటేలుగారి భావమునందు త్యాగము గనబడదు. గిద్దానిగారి తీర్మానము వివరముగ నున్నది. రాజగోపాలాచార్యులుగారు తిక్క నాదని చెప్పి యుపకారము చేసినాను. జాతీయవిద్యాలయములు పంచాయతులు మాకును గావలయును. సభలకును బీజిడిని సంబంధములేదు. గతించిన 9 మాసములయందు పనిచేయలేదు. అసహాయోద్యమము కొంత విజయమును బొందినను ప్రజలసంకల్పము సఫలము గాలేదు. కేటము తీర్మానమువలనను సంకల్పము సఫలముగాదు. కార్యవిధానము గావలయును. కార్యవిధానము నిరంతరత్యయమునకు సంబంధమును గలుగజేయవలయును. సమ్మతి గావలయునని మొదట గోరినను నిపు

డది గోరుటలేదు. ఇప్పుడు గోరునది బహిష్కారమును విరమించుటయే యున్నది. గయా తీర్మానమును ధర్మముగ బరిగణించిన యెడల మిథునాశ్రమ మార్పజనదు. కాని కేటము ధర్మవిశాసము నారాధించుట దేశక్షేమ సంక్షుభిత స్థితియందు వెంట న్యామోయోచితగోరుచున్నాను.

సాయంకృతము 6¹⁵ గంటలకు తిరిగి జాతీయ సభాసభను ముగిసినది. వెంకటరామనుగా రొకబాబును ప్రాసించిరి. సభాధ్యక్షుడు దానిని వైఖచేయుటకు నిర్ణయించిరి.

- 1. రాజగోపాలాచార్యులుగారు
- 2. దేశపాండెగారు
- 3. ప్రజాపీఠ ప్రసాదుగారు
- 4. జమ్నాలాల్ బజాజుగారు
- 5. రాజేంద్రప్రసాదుగారు
- 6. వల్లభ్ బాయి పటేలుగారు
- 7. సరోజినిదేవిగారు
- 8. టి. ప్రకాశముగారు
- 9. మొజామాల్ గారు

నీ రెండరును రాజీనామాలు నిచ్చిరి. మొజామాల్ గారుగూడ తక్షణాత్రుత రాజీనామాను బిప్పిరి. రాజీనామాలు నంగీకరింపకుం తిరిగి విచారింపవని కోరవలయునని సభాధిపతి యభిప్రాయమును దెలిపిరి. జవాహర్లాలు నెహ్రూ అన్నాగారు లీ యభిప్రాయమునే తెలిపిరి. పట్టాభి నీతారామయ్యగారు రాజీనామాలు నంగీకరించుట ధర్మమనియు ను వారు రాజీనామాలు నిచ్చుటయవసరమనియును ఇట్టి ధర్మాచరణము గౌరవమునకును ధర్మమునకును నశనగమనియును తెలియజేసిరి. తాండెగారు రాజీనామా నిచ్చుట యవసరమనియును ధర్మతాపము లేదనియును రాజీనామా నంగీకరింపజనదనియును తిరిగి వారిని ప్రార్థింపవలయు ననియును వారు దేశమునందు ప్రచారము చేయవలసిన యవసరము వచ్చిన యెడలను రాజీనామానిచ్చి యుండవచ్చును అని చెప్పిరి. టంగుటూరి ప్రకాశముగారు రాజీనామా నిచ్చుట యనుచితమనియును నిదివరకు తిలకు స్వరాజ్యనిధికిగాను జేసిన యెర్పాటులను వీరు పరిపాలింప వలయుననియును చెప్పిరి. అన్నాసాహెబు గారు రెండు పక్షముల వారలను జేసిన రాజీనీ కార్య నిర్వాహకసంఘమే నూచించిన దనియును వారు నూచించిన సిద్ధాంతము నంగీకరించు సాధనవిధానమును మాత్రమే మార్చిన దనియునుచెప్పి వారు రాజీనామాలు నుపసంహరింపవలయునని కోరిరి. పంజాబు కంతాసముగానును వారి నీసంకల్పమే యొందింపు డని ప్రార్థించిరి. ఒక మహారాష్ట్రకు రాజీనామాలు నంగీకరింపవలయు ననియును కోంతకాలముతరవాతను తిరిగి యొందింపవచ్చుననియును రాజీనామా నిచ్చినపుడు దాని నంగీకరింపకుండుట కవకలిని సభికారము లేదనియును వాదించిరి.

రాజగోపాలాచార్యులుగారు భేదాభిప్రాయములు గలవారు కలసిమెలసి పనిచేయజాలరనియును భేదాభిప్రాయములు గలనియోజకులునుఅధికారసభ్యులుగ నుండజాలరనియును వారి ధికారసభ్యత్వమును చాలించుకొనవలయు నని తలచుచున్నారనిగాని కాంగ్రెసుపక్షమిట్టి సభ్యత్వమును చాలించుకొనుట లేదనియును నుపసంఘమునందుండి యితరులవలెనే దానియజ్ఞులను పాలించుటకు బ్రయత్నించుచురనియును ఈసందర్భములందు నారాజీనామాలు నంగీకరించుటకు వేడుచున్నారనియును చెప్పిరి. ఈ తరుణమున సరోజిని దేవిగారు వచ్చి తన రాజీనామాను సయిత మంగీకరింపవలయు నని కోరిరి. ప్రకాశముగారును నా మార్గము నవలంబించుచున్నా మని తెలియజేసిరి.

దేశబంధు దానుగారులు చెప్పిరి:—ఇది మాఖ్యవిషయము. మిథు రాజీనామా నంగీకరింపజనదు. నేనిదివరకు రాజీనామా నిచ్చినను మిథునంగీకరింపలేదు అట్లే ఈరాజీనామా నంగీకరింపజనదు. కార్యనిర్వాహకసంఘము క్రొత్తవారిని జేర్చుకొనవచ్చును. అవసరమైన మార్పులను జేయవచ్చును కాని సరోజిని దేవి తెలివిన కారణములను రాజగోపాలాచార్యులగారి కారణములను నే నంగీకరింపజాలను. రాజగోపాలాచార్యులుగారును వారి మిత్రులును జేసిన యెర్పాటులకు వ్యతిరేకముగా నాచరించన పుడనర్హములు గలుగును. నేను వారిపనిని నిర్వహించుట యసాధ్యము. నేను క్రొత్తవారిని నిర్ణయించుట సాధ్యము గాదు. మనము జవాహర్లాలు నెహ్రూగారు కోరునటుల వారిని రాజీనామాలును రద్దు చేసికొనవలయునని కోరవలయును అని దానుగారు రిరి. నెహ్రూగారి తీర్మానమునకు 75 మంది అనుబాలుముగను 10 మంది ప్రతిపాలుముగను సమ్యకుల నిచ్చిరి. అసంతరము సభ భావన వారముదయ మిని మిదింటలకు నిలుపుదల చేయబడినది.

మధ్యను దాక్తురు అన్నారగున వారి రాజీనామాను కూడ సంగీకరింపవలయు నని చెప్పిరి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు మంత్రిసభల సాంప్రదాయము కార్యనిర్వాహక సంఘమున కన్యాయపదవి తెలిపిరి. అనంతర మీవిషయ మింతటితో నిలుపుదల జేయవలయునని బోనుగూరు ప్రతిపాదించిరి. దానికి కోసెపు బాప్టిస్టా రీ విషయము నా పత్ర లయ నని సవరణ ను ప పాదించిరి. వెంకట్రామనుగారు ను సోక మహారాష్ట్ర నునుకరదాచార్యులుగారును రాజీనామాల సంగీకరింపవలయునని కోరిరి. కర్ణులకు 144 వంటి కెక్కును ప్రయోగించి రాజీనామాల సంగీకరింపవలయునని యనుతీతము. ఇపుడైనను నామిత్రులు సామాన్యైర్యములను బూని వారివిశ్వాసముల కనురూపముగ ప్రకటించుచు కాలగ్రామ గౌరవమును వారి గౌరవమును గాపాడుకొనవలయును. అందువలన రాజీనామాల సంగీకరింపవలయు నని కోరుచున్నానని వరదాచార్యులుగా రనిరి.

అదివార ముదయమున 8 1/2 గంటలకు సభ సమావేశమై, సభ్యులందు చాలమందికి పూర్వపు కార్యనిర్వాహకసభకు తిరిగి పనిజేయుట కేర్పాటు చేయవలయునని సంకల్పము గలదు. దా ముగారు మోజుమాలిగారి రాజీనామాను చదివిరి. అనంతరము రాజగోపాలాచార్యులు మొదలగువా రేమి యోచించినదియు ను తెలుపుచు దానుగారు కోరిరి. తిరిగి వారు రాజీనామాను మార్పుకొనవలసింది. దానుగారు తాముకూడ రాజీనామా నిచ్చినామనియును, 1 డాక్టరు అన్నారీ, 2 కలెజియేటి, 3 పురుషోత్తముదాసు తాండను, 4 జనావారిలాలు 5 ప్రకాశము గారులు నూడి కార్యనిర్వాహకసభ్యులను అధికారకర్ణులను నేర్పాటుచేసి పేరులను జెప్పవలయుననియును పేరులను జెప్పి ఏర్పాటు చేయుట యనుబిశయనియును చెప్పిరి.

ప్రకాశముగారు:—వెంకటరామనుగారు రాజీనామాల సంగీకరింపవలయునని చెప్పుచున్నాను. నిన్నను రాజీని కోరిన వారియందు నేనొకడను. కానసభాప్రచారమును ప్రతిపేధించుటయే మూలకారణమైన నేను సమ్మతించి యుండను. కాని నిర్వాహకాధ్యక్షమహానుజేయవలసిన భారము గయోకాంగెను. నందు తీర్మానమునజేసిన వారిమీదను గలదు అని నుడిచిరి. అనంతరము దానుగారి నూపవల కనురూపముగ నీక్రిందివారు కార్యదర్శులుగను కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగను నెన్నుకొనవలసింది. అన్నారీగారు కర్ణులుగను నెన్నుకొనవలసింది. ఈ కేర్పాటనబడనవా రేకగ్రీవముగ సభ్యులచే సంగీకరింపవలసింది.

అన్నారీ—అధ్యక్షుడు

సకోజనిడేవి.

ప్రకాశముగారు—కార్యదర్శి

మోజుమాలిగారు—కార్యదర్శి

సంతానముగారు

తేజసింగుగారు

నెహ్రుగారు

తాండనుగారు

సయ్యదు మహమ్మదుగారు

వికమలుగారు

జేలికాతుగారు

ఉమరుసాథానీగారు

డాక్టరు వరదరాజులుగారు

భాజాఅల్లులు మజీదుగారు

నాగభరణు నందలి స్వరాజ్యతామును గూర్చి త్రియంత రాజగోపాలాచార్యులు గారు రుపపాదించిన స్వరాజ్యత తాళ తీర్మానము వాదప్రతివాదములు జరిగితరువా నేనగ్రముగ సంగీకరింపబడినది. తిరిగి సోమవారము 12 గంటలకు సభ నూడ గలదు.

బోంబే క్రానికలు పత్రిక

26 వ తేదీని టాండునుగారి తీర్మానమొందింపబడిన గాని తీవ్రతకు వర్తకరింప పిమ్మట తీ మొందింపబడిన. సమాధాన మవసరమనుటకు తెలుపబడిన కారణములలో రెండు ముఖ్యమైనవి. ఏప్రిలు 30 వ తేదీనాగా తిలకునిధికి ధనమును కలంటిరుల సంఖ్యయును పూర్తికాతేదను నదొకటి. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విరోధములు ప్రబలివననది చెందవది. పంజాబు సంయుక్త రాష్ట్రములలోని వివాదాలు చాల ప్రబలముగానున్నవని సభ్యులలో చాలమంది తెలిపిరి. డాక్టరు అన్నారీగారు మనకు కరగనట్లు మాటలాడిరి. అధ్యక్షుడు సమాజ వాగ్దాతని వెల్లడించెను. సకోజనిగారి యుపన్యాసము నిరుపయోగముగా నుండెను.

సో జని గారు

నేను అమెరికాదేశమున సంచారము చేయుచుండగా గాంధీమహాత్ముడు నానీకను కోరుటచే నే నాసంచారమును విరమించి వచ్చితిని. నేను తదాదిగా హిందూ మహమ్మదీయమైతి కొరకే తీవ్రముగా పని చేసితిని. మీరిప్పుడు మీమీ ప్రతిష్టల కొరకు పోరాడుచుండ కేవలము కంతకర్తృప్రాణయై యున్నది అట్టి అపకృత్యమునకు నామకు సేవజేయకుండ మీరు కుమ్మచాదములతో కాలము గడపవలసినా ఎప్పుడు జూచిన నాకు గోరితే కనబడుచున్నవిగాని అనందయములగు మటుంబుహములు కనబడలేదు. గాంధీమహాత్ముని ఆత్మారతి వాక్యములను ప్రజల కెవరును బోధించుట లేదు. గాని అందులకు విరుద్ధములగు పనులను చేయుచున్నాడు. అని ఆమె నుడిచెను. అమెరుకన్యాసమున సభ్యు లభ్యధికముగా ప్రకటించిరి.

మహారాష్ట్రులు కన్యామునకు సిద్ధపడినవి. యథానుకూల సహకారవాదముతో కెల్గురుగాడు మరల ముందు నిలిచిరి.

డాక్టరు పట్టాభిసేరా రామయ్య గారు

కర్ణులలో చెన్నపురివా రగ్రహణమును కహించిరి. డాక్టరు కటాభిసేరా రామయ్యగారు సంభోధనవాక్యమును నొసగిరి. బాప్టి కోసెపు గారు కర్ణులముగ నేమియు పుక లేదు. కాని అపుడప్పుడు కొంత వాక్పాద్యమును మాపిరి. కర్ణు మూర్తిగారు యుర్భూమూరతమునర వాగ్దాతని ప్రకరింపజేసిరి. గాని దానిలో నంతయు తక్కువ గాని యెక్కువ, ఎటులయిన నేమి ఉపన్యసించుటలో చెన్నపురివా రే ప్రేమియైరి. 24 గురు సభ్యులు కొందరు దీర్ఘముగాను కొందరు సంక్షిప్తముగా నుపన్యసించిన పిమ్మట పిట్టు తిసికొనుటకు సభ్యులకు వెలువలపంపివేసిరి.

టాండునుగారి తీర్మానము

ఈ తీర్మానము కార్యసంఘమువారి తీర్మానమునకు సవరణయని అభ్యుక్తుడు నిర్ణయించెను. టాండునుగారి తీర్మాన మొందింపబడినది. 26 వ తేదీని ఉదయము 8.30 మొదలు మధ్యాహ్నము 2 గంటలవరకును సభజరిగినది. అప్పటి కందరికిని ఆలసట కలిగినది. విశ్రాంతి అవసరమని తోచినది.

సభ్యుల రాజీనామాలు

రాత్రి మరల సభజరిగినది. అప్పుడు రెండు వృత్తములు వచ్చినవని అభ్యుక్తుడు తెలిపెను. అభ్యుక్తుని నిర్ధాని వాడేమియును అర. వెంకట్రామగారు వాసినలేఖయొకటి. ఆచారి,పట్టు, ప్రసాదు, కికోరు, జేకపాండి, బజాజుగార్లు రాజీనామాయుతరమొకటి.

వెంకట్రాం గారి లేఖ

బొంబాయి 26-5-28

“అయ్యో, నేను మధ్యాహ్నము మోడింపబడిన సమాధానతీర్మానమును గూర్చి నిన్ను దాని నుపపాదించినపుడే నిజము భూమిని నేను నూదించితినిగాని నేనుపు డేమి చెప్పినను వ్యాపారవాదులలో నగ్రములగు మీ రేదో సమాధానము చెప్పి త్రొక్కి వేయగలుగుదురని ఎనుచునుగాన నే నేమియును మాటాడలేదు. అభ్యుక్తులగు మీరల్లయమునకు సభ్యులందరును బద్ధులు కావలెను. గాన దానినిగూర్చినూడ నేను క్షమింపలేదు.

నేను భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ్యుడను. బహిరంగసభలనుగూర్చియు కాంగ్రెసు సంవిధానమునుగూర్చియు నాకు కొంత నరకు తెలిసియున్నదిగాన నేదామోదింపబడిన తీర్మానము నిజమునిరద్దని నే నాతేమియుచున్నాను గాన దీనికి కాంగ్రెసు సభ్యులు బాధ్యులుకావనసదులేదు. నేను వ్యాపకవాదిని కాక పోయినను గయలో నామోదింపబడిన తీర్మానమునకు నేదామోదింపబడిన తీర్మానము కేవలము విరుద్ధముగాన మహాసభ ఉత్తరవుతు లొంగియుండవలసిన స్థాయిసంఘమువారు మహాసభవారి తీర్మాను రద్దచేయునట్టి యాతీర్మానము నామోదించుట అక్రమము. నేను జరిగినవాదోపవాదములన్నియును గయలోనూడ జరిగినవి. అప్పుడు మహాసభవారును స్థాయిసంఘమువారును నూడ వాతీర్మానమును తిరస్కరించిరి. అట్టి తీర్మానము నే నేదీంకము వారామోదించుట అక్రమము.

ఈ అతేజఃను మీరు నిష్పక్షికుముగ నాలోచింపవలెను. స్వబోధియోగమున నే నిటుల వ్రాసులేను. కాంగ్రెసు సంవిధానమును ఇష్టమువచ్చినటుల ఎల్ల వారును మార్చుకుండుటకే నే నిటుల వ్రాసితిని.

ఒక వేళ మీ రిలా తేజఃనుగూడ త్రొక్కివేసినను నే దామోదింపబడిన తీర్మానమునకు కాంగ్రెసు మహాసభజాతి అను మతి అధికారము లేదుగానను కాంగ్రెసు తీర్మానమును తిరస్కరించి దీని నామోదించిరి గావునను ఈ తీర్మానమును దేఖయు అంగుఁగించుట కెట్టి అభ్యంతరమును లేదని స్పష్టమగుచున్నది అదిగాక యాతీర్మాన మొందింపబడినను కాంగ్రెసు స్వరాజ్యకర్తృములకు కల్పమమగు సామరస్యమేర్పడునటుల తోచెను.

చి త్రి గం పు డ,

ఆర్. వెంకటరాం,

డా ను గారు

వెనుక స్థాయిసంఘమువారు నా రాజీనామా సంగీకరింపలేనగాన నిపుడే రాజీనామాలనుగూడ సంగీకరింపనూడదు. వారు తనసంహరించుకొనవలె నని దానుగారు నుడిచిరి.

ఆ రీతిగా తీర్మానమును నెహ్రుగా రుపపాదించిరి. టాండునుగారు రనువదించిరి.

వారు రాజీనామాలనిమ్మటలో తప్పులేదు. అదితేమి వ్యాధియును. ఈ తీర్మానము ప్రకారము పనిచేయవలసిన వారిని మరల నెన్నుకొనవలెనని డాక్టరు పట్టాభిగారు నుడిచిరి.

రాజీనామా నిమ్మటమందిగాదని ప్రకాశంగా రనిరి. తక్కిన కార్యసంఘసభ్యులతో నాలోచింపవలెనని వారి టులచేసిరి. వాతో నెవరును చెప్పలేదు. మరల కార్యసంఘ సభ్యులు కలసి ఆలోచించురని న మొదలని అన్నారీ గారు తెలిపిరి. మనము తొలగి స్వరాజ్యకర్తృములతో తా వొంకవలెను. వారు నన్ను మరల నెన్నుకొనిన నేను పనిచేయెను. నేకగూడ నిపుడు రాజీనామా నిమ్మచున్నానని సకోజనిగారు తెలిపిరి.

ఇది వ్యక్తివిషయముగాదు. మాకెట్టి ఆగ్రహమును లేదు. మా కేవలతే మరుసపుడు మేము రాజీనామాల నిమ్మటయే వ్యాధియును రాజగోపాలాచారి గారిని.

ఈవాదము సరిగాదు. రాజీనామాల సంగీకరింపనూడదని అభ్యుక్తుడు వలెను.

అంతట ప్రకాశంగాను నూడ రాజీనామా నిచ్చిరి.

డాక్టరు అన్నారీగారు తక్కినసభ్యులచర్చ కాడేమింకుచురాజీనామా నిచ్చిరి.

సభనునిలపవలెనని యిద్దరుపపాదించిరిగాని తీర్మానము నెగ్గలేదు.

సమాధానతీర్మాన మొందింపబడిన గాని నిజముగా సమాధానమేమియును జరుగలేదు. వీరు రాజీనామాలనిమ్మట యక్రమము అని అభ్యుక్తుడు వలెను.

నెహ్రుగారి తీర్మాన మొందింపబడినది. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసినది.

27 వ తేదీని స్థాయిసంఘసభనూడ గా నేమనామాతీగా రునూడ రాజీనామా నిచ్చెనని అభ్యుక్తుడు తెలిపెను. కార్యసంఘమువారియందు సంపూర్ణవిశ్వాసము కలదని స్థాయిసంఘము వారు తీర్మానించినగాన వారు రద్దపరుచుకొందురాయని అభ్యుక్తుడు వలెను.

మేము రద్దపరుచుకొనవలసిన సకోజని, అన్నారీ, ప్రకాశంగారు తప్పు తక్కినవారిసంతకములుగల ఉత్తరమునభ్యుక్తుడ కిచ్చిరి.

అటులైన నేనునూడ రాజీనామానిచ్చెనను క్రొత్త కార్యసంఘము నెన్నుకొనవలసిని అభ్యుక్తుడు నుడిచి అన్నారీ సకోజని, నెహ్రు, టాండును ప్రకాశంగారు నందులకు పంపింపుముగ నియమించెను.

వారు రాజీనామాలను రద్ద పరుచుకొనవలసి. నేను నిర్వాహవిధానమును కొనసాగింపవలెనని. అందులకు స్వరాజ్య పక్షమువారు కొంతసహాయము చేసెదరు, లేదా నిరాశము కలిగింపరని నేనానించి ఈ సమాధాన తీర్మానములో పాలుగొంటిని. రాజగోపాలాచారి గారు మున్నురువారు తప్పుకొన జూచుచున్నార. విషయ మంత ప్రధానమైనది గానపుడు వా రెటుల చేయనూడదని జగవరలాలుగా రనిరి.

పండిత నేకీ గంగారునూడ నటులే తెలిపిరి.

మీరు మాటిమాటికి వారి నటుల మొగమాటపెట్టుట పరిగాదని వెంకట్రాంగారనిరి.

రాజీనామాల విషయమున మీ రింతకాలము వృథచేయవలసిందిగాదు. నేను మొదలు దీక్షింబరరతు కలుగకల మున్నులనుగూర్చి యాతీర్మానము సంగీకరింపనివారు పనిచేయుట యుక్తముగాదు గాన నేను రాజీనామాను రద్దపరుచుకొనవలసి. నేను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులకు రాజీనామా నివ్వలేదు. భా - కాం - కార్యసంఘసభ్యులకు మూతమె రాజీనామా నిచ్చితిని రాజగోపాలాచారిగాను నుడిచిరి.

క్రొత్త సంఘము నేర్పరుచుటకు ప్రెసవిధి:పబడినవారు కలసి ఆలోచించవలె నని అభ్యుక్తుడు తెలిపెను.

అన్నారీ (అభ్యుక్తుడు), సకోజని, ప్రకాశం (కార్యదర్శి), తేజసింగు, అజదు, జగవరలాలు (11. కార్యదర్శి), టాండును, సయ్యదు మహమ్మద్, వీరమలు (సింధు), పండిత సంతానం (లాహారు), ఆ. కా. సింహ, నాథూ. ఉమరు సోధని (తైపరరు) కే. ఏ మజదు (కార్యదర్శి) గార్లు పేర్లు నూదించబడినది. నేను నామమాత్రముగా అభ్యుక్తుల వహింపగోరను. పనిచేయగోరెను గాన కార్యదర్శిగూడా కలకత్తాలోనే ఉండవలసినవ్యుక్. అట్టివారెవరును లభించలేదుగాన నన్ను అభ్యుక్తునిగా ఎత్తుకొనవలదని నేను కోరితిని. మీ రింకొకలాగున అనుకొందురేమో యని యీ సంగతుల నన్నిటిని తెలిపితిని అభ్యుక్తుడవలెను. వారందరును కార్యసంఘసభ్యులుగా నుండుటకు సభవా రామోదించిరి

నాగభూతులలో సత్యాగ్రహమున కందరు తోడుపడవలెనని తీర్మానమునూడ నామోదింపబడినది.

ఆంధ్రవత్తిక

1923 సం. మే నెల 29-వ తేది

మంగళవారము

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు గారు

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు గారు రేకటిదినము ఉదయమున చెన్నపురి కేటించెదరు. చెన్నపురి పౌరులు వీరికి ప్రీతిపూర్వక మగు స్వాగత మొస గెద రని నమ్మెదము. దేశభక్తులను గౌరవించుట లో, చెన్నపురి ఎన్నడును వెనుదీసి యుండలేదు. దాసు గారు దేశమాతపిలుపు నాలకించి, విశేష దాయము నొసగెడి న్యాయవాదవృత్తిని త్యజించు టయ గాక, కారాగృహమున కరగి కడు ప్రళం సార్వముగ దేశారాధన గావించెను. త్యాగధన మును గలిగినవానిని, గౌరవించుట భారతవర్షము నకు సాంప్రదాయసిద్ధము. ప్రాచీనమహర్షుల కున్న ఆమూల్యధన మిదియే. గాంధీమహాత్ముని దేశమం తయు గౌరవించి పూజించుటకు కారణ మిదియే. దాసుగారు సుప్రసిద్ధు లగు న్యాయవాదులు. వారి ధనార్జనము మిక్కిలముగ నుండెను. వంగసా హిత్య ప్రపంచమునందు, దాసుగారు పేరెన్నిక గాంచిరి. అమృతసరపు కాంగ్రెసునందు, మాంటు ఫర్డు సంస్కరణములను నిరసించి, జన్మాగాఢితో చుర్చు పలిపి, పేర్వదసిరి. కాని, వీరి ధనార్జన శక్తి కన్నను, వక్తృత్వసామర్థ్యమునకన్నను, వివాద నైపుణ్యమున కన్నను, దేశము నెక్కుడుగ నాక ర్షించెడిది, వారి త్యాగశక్తియే. దీనిముందర, ఇతర శక్తు లొక లెక్కలోనివి గావు. ఇట్టి నాయకుని గౌరవించుటకు, దక్షిణదేశము ముందడుగు వైచు ననుటకు సందియము లేదు. దాసుగా రింతకు బూర్వము, చెన్నరాజధానికి వచ్చియుండలేదు. వారి ప్రథమసందర్శనముకొరకు, తమిళులును ఆంధ్రులును ఆతురముతో వేచియున్నారు. రాజ కీయాభిప్రాయములలో వారికిని, కాంగ్రెసుపక్షము వారికిని అభిప్రాయభేదము లున్నను, వారిని గౌర వించుట కన్నిపక్షములవారును అవామహమికను బూనెద రనుటకు సందియము లేదు.

కలకత్తా కాంగ్రెసుసభలో, గాంధీమహాత్ముని కార్యక్రమమును దాసుగారు ప్రతిఘటించినను, పిమ్మట మహాత్మునితో కలసి పనిచేసి, సహాయ నిరాకరణోద్యమాభివృద్ధికి విశేష సహాయము చేసిరి. వంగదేశమునందు విద్యా బహిష్కారమును బోధించి, విద్యార్థులను పెక్కుమందిని కళాశాలలనుండి వెలుపలకు రప్పించిరి. నాగపురపు కాంగ్రెసునందు, త్రివిధ బహిష్కారమును ప్రతిపాదించెడి తీర్మానమును ఉపపాదించి, దాసుగారు సహాయ నిరాకరణ కార్యక్రమమును సంపూర్ణముగ నామోదించిరి. నిరాకరణోద్యమమునకు దాసుగారి కమిషన్ పెట్టకొంటవలె నుండు రని భావించబడెను. గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునకు గొంట్లో బడిన పిమ్మట ఆస్థానమును దాసుగారును నైహూ గారును ఆక్రమించి, నిరాకరణోద్యమమును తజేక దిక్షతో కొనసాగించినయెడల, ఈవారికి నిర్మాణ కార్యక్రమము చాలవరకు బూర్తియయ్యెడిది. కాని, దేశదౌర్భాగ్యమో యనునటుల, వీరిని సంచి యములు బాధించజొచ్చెను. శాసనసభాప్రవేశము

పై వీరికి మరల మక్కువ గలిగెను. శాసనోల్లంఘన సంఘమును నియమించిన దానిగ నేటివరకును వేశ మిట్టి సందిగ్ధావస్థతో మునిగియుండెను. గయా కాంగ్రెసు సభ ముగిసినపిమ్మట నయినను ఈ వివాదము లంతరించి యుండవలసినది. పిమ్మట సయితము అజేపనిగ నీ వివాదములు చెలరేగెను. దాసుగారి చిత్రవృత్తిలో గలిగిన మార్పునకు చింతింపని కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యు లుండరు. కాని, దైవభుటనను మార్పులు దుస్తరము. దాసుగారు ప్రస్తుత సమయమున స్వరాజ్యపక్ష ప్రచారమున కీపురి కేటించుచున్నారు. ఎన్నికలు ముగియువరకు వీరి కార్యములో నిమగ్నులై యుందురు. శాసన సభాప్రవేశమునకు కాంగ్రెసు అనుజ్ఞ లేనిది స్వరా జ్యపక్షమువా రధికసంఖ్యలతో వీనియందుబ్రవే శింపగలుగుట దుస్తరము. బహిష్కారప్రచారము నాపించువలన ఈ పక్షమునకు గలుగబోయేషి లాభ మంత గనుకడదు. ఎన్నికలు ముగిసి, శాసన సభలో వీరికి కొంత యనుభవము గలిగినపిమ్మట, దాసుప్రభృతులు మహాత్ముని కార్యక్రమమే శరణ్యమని మరల దానిని చేకట్టకమానరు. ఈ లో పుగ కాంగ్రెసు వ్యవహారము లుత్పరితముగ కొన సాగుచుండుటయు, కాని, అనుకూలతరుణమే తెంచు వరకు, కాంగ్రెసుపక్షమువాడు నిర్మాణకార్యక్ర మమును జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణమును ముఖ్యకార్యములుగ బెట్టుకొని పాటుబడుట భావ్యము. దాసుగారిపై నీ సమయమున, ప్రచండభారము మోపబడియున్నది.

సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు మూలాధార మగు శాసనసభాబహిష్కారప్రచార ముగిపోవు టవలన, దాసుగారు ప్రజల దృష్టిని స్వశక్తి నుండి పరాశ్రయమువంకకు మరల్చెదరు. భారతజాతీయ జీవితప్రవాహము వేరొకమార్గము బట్టుటకు, దాసుగారు బాధ్యులయ్యెదరు. దాసుగారు కన్నుల దెరచి, ఇట్టి మార్గము నవలంబించుచున్నారు. వారి దేశభక్తిని శంకింపము. వారి త్యాగమును చులకనజేయము. కాని వారి విచక్షణన మాత్రము కొనియాడజాలము. వారి కట్టుదలవలన, దేశభక్త్యయమునకు ప్రతిబంధకము గలుగునని, విదితమగును. కాని, దైవభుటనవలన జాతీయజీవితమునందు, పలు విధ నిరోధములు తలస్థించును. దాసుగారు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము నంగీకరించిన యెడల, చిక్కులన్నియు దొలగెడివి. వారి నిర్ణయమువలన, స్వరాజ్యపక్షమునకయినను లాభము గలుగదు. కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠకు, బలము గలుగదు. దాసుగారి సంచలన ఫలిత మెటులున్నను, వారికి మనఃస్ఫూర్తిగ స్వాగత మొసగెదము. రాజకీయాభిప్రాయభేదములు, దాసుగారి యెడ మాకు గల గౌరవమును సడలించ జేయ జాలవు. వారి స్వార్థత్యాగమును దేశసేవాని రియు, కార్యదీక్షయు, ఎల్లరకును మార్గదర్శకముగ నుండు గాక! ప్రస్తుత పరిస్థితులు నిరుత్సాహకరముగ నున్నను, స్వరాజ్యసిద్ధివిషయమై మా కెట్టి యవి శ్వాసము లేదు. ప్రజాసామాన్యమునందు స్వాతంత్ర్యబీజములు మొలకెత్తినవి. సాతంత్ర్యము నేపక్షమువారును వాంఛించుటలేదు. ప్రజల దృఢవాంఛను అధికారవర్గము చిరకాలము నిరోధింపజాలదు. స్వాతంత్ర్యవాంఛను నిరోధించుట దుష్కరమని, ప్రపంచచారిత్రము తేటపరుచు చున్నది. దాసు మొదలగునాయకుల త్యాగములు పృథగ నేరవు. రాజకీయముగ ఎత్తు లేన్నిబన్నినను, నిజ మగు ఫలము నొసగునది ఆత్మార్పణమే. స్వరాజ్యమునకు గాని, స్వరాజ్యమునకు గాని ఆర్పణతో సాటియగు సాధనము మరి యెవరికిలేదు. ఈ సాధనమును రాజకీయ మనుడు

ఆధ్యాత్మిక మనుడు. రెంటిని నిజమగు భేద మేడి యులేదు. దేశమునకు సర్వము సర్వణజేసెడి గాంధీ, ఆలీసాదరులు, లజపతిరాయి, దాసు, నైహూ మొదలగు త్యాగధనులవలననే, స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించును. ఎత్తులకు పైయెత్తులను వైచెడి వారి వలన, హిందూదేశమొత్తము లభింపదు. భారత వర్షము స్వరాజ్యము ననుభవించునపుడు, దాసు గారి త్యాగదీక్ష ఇందుకు మిగుల తోడ్పడెనని, చరిత్రకారుడు లిఖింపక మానదు.

సంస్కరణములు విఫల మగుట

చింతామణిగా రిచ్చిన సంపూర్ణోపన్యాసము గాంచిన, సంస్కరణములు విఫలము లయ్యె నని స్పష్ట మగును. చింతామణిగారు మితవాదులు. మంత్రపదవి నధిష్ఠించి యుండుటచే, అనుభవ పూర్వకముగ దెలుపబడిన వీరివాక్యములను తృణీక రింప వలనుకడదు. మంత్రపదవికన్న కొరగాని పదవి వేరొకటి లేదని చింతామణిగారి కిప్పుడు తెలిసినది. సంస్కరణశాసనమునందున్న సౌకర్యములను గూడ, దానిక్రింద నేర్పరుపబడిన నిబంధ నలు తొలగించె నని, చింతామణిగారు దెలిపిరి. ఈ నియమములు మార్పుజెందవలెనని వీరు గోరు చున్నారు. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలకు కొలది ధనము నయినను సంపాదించుటకు వీరికి మిగుల ప్రయూస గలిగెనట. ఆపరేషనువలన పంటిని లాగుట ఎంత కష్టమో, ధనము సంపాదించుట లంత కష్టమయ్యెనట. ఆర్థికశాఖ రిజర్వుడు శాఖకింకకు మారుట అప్రకృష్టమని, చింతామణి గారి యుద్దేశము. మొదటి ఆరుమాసములు మాత్రము ద్వంద్వప్రభుత్వ మనుభేద మంతగ కనుపింప లేదట. అప్పుడు, ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతిని, చింతా మణిగారు బట్టువలె పొగడిరి. కాని త్వరలోనే వీరికి భ్రమ దొలగెను. కొంతకాల మయినపిమ్మట గవర్నరుగారు ద్వంద్వప్రభుత్వముయొక్క రుచిని మంత్రులకు చవిజూపిరి. ఇంకిను కాలము గడిచిన పిదప, ద్వంద్వప్రభుత్వమువలన గలిగెడి చెడుగు లన్నియు బయల్పడెను. గవర్నరుగారు తమ నిరంకుశాధికారమును బయల్పరచిరి. తమ గౌరవమును వేరువిధముగ నిలుపుకొనజాలక, చింతామణిగారును, పండిత జగత్ నారాయణ గారును, తమ పదవులకు రాజీనామా నొసగిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము నికమీద సహించు చోతాము లిబరలుపక్షమునకు జెందినవార మని జెప్పుకొనుట కనర్హులమని చింతామణిగారు హెచ్చరించిరి. క్రిమినలు లా సవరణ చట్టముగూడ మంత్రుల పేరుతో ప్రచురింపబడె ననియు, తమ కడి సరిపడదనియు, వీరు వెలిబుచ్చిరి. సర్వీసు ఉద్యోగులపై మంత్రులకు తగిన యధికారము లేదని విచారించిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరింపవలె నని చింతామణిగారు ఆతురముతో బలుకుచున్నారు. చింతామణిగారి కిప్పటికయినను, సంస్కరణముల విఫలత గోచరించినందులకు సంతసింపవచ్చును. కాని, వీరికోర్కె నెరవేరుటలులే? అసంతృప్తిని గనుకొనుచు ప్రసంగముల గావించినంతమాత్ర మున, ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతి దొలగునా? ఇందుకు ఫలప్రదమగు పద్ధతుల నవలంబించుటకు వీరు సమ కట్టవలయును. ఊరక ఆగ్రహము జూపిన మాత్ర మున, ప్రయోజన ముండదు.

ప్రాప్తజేతరపక్షమున చిత్రిక

సౌందర్యమహాలులో జరిగిన బ్రాహ్మజేతర సమావేశమునందు, రామనాథను గారు కొంత తీవ్రవిమర్శనము గావించినను, జస్టిసుపక్ష నాయకు

లగు సర్ పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు సహజము వహించి తగు సమాధానమును తెలిపినచో, అతాంతి దగ్గరెడి. అందుకు మారుగ ఆగ్రహపూరితములై సభను వీడుటవలన, జస్టిసుపక్షమున గలిగిన చీలికను త్యాగరాయశెట్టిగారు మరింత విస్తరింపజేసిరి. చీలిక గలదనుట నిశ్చయమని, రామలింగ శెట్టిగారి తేజవలన స్పష్టమగును. దీనిని మూసిపెట్టిన, దాగుపడిగాను. ఎన్నిటికయినను అది బయల్పడక మానదు. ఎన్నికలు కమిషించుచున్న యీ తరుణమున అది బయల్పడుట సహజము. ప్రభు తోవ్యవస్థగములందును, గౌరవపదవులందును బ్రాహ్మణుని బహిష్కరించినను, మిగిలినవారిమధ్య సమరసభావము గుడురుట దుర్లభము. ఇట్టిపదవుల నాశించనివా రెవరుందురు? ఇవి తమకు రాలేకని వీరును, తమకు రాలేదని వారును తగవులాడుట వింత గాదు. మద్రాసు మెయిలు ప్రతినిధితో త్యాగరాయశెట్టిగారు చెలిపిన సంగతులవలన, వ్యవహారము మరింత విషమమగునని తలంపవచ్చును. ఆసంతృప్తి కెందినవారికి ఏదో స్వాధీనత గల దని త్యాగరాయశెట్టిగారి తలంపు. రామలింగ శెట్టిగారు తమకు కోయంబత్తూరు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవలె లభింపలేదని కుందుచు, ఆసంతృప్తిని గనుపఱచెడి తేజును వ్రాసిరిట. రా. బి. సి. సత్యేశ మొదలియారు గారు, జస్టిసుపక్షమున నెటులనయినను చీలిక గలిగింపవలెనని చూచుచున్నారట. అయినను ఇట్టివారి ప్రతికూలచర్యవలన, స్పష్టము లేదని, త్యాగరాయశెట్టిగారి తలంపు. బ్రాహ్మణేతర సమావేశ కార్యదర్శులలో నొక రగుటి. వి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు మాత్రము, రామనాథనుగారి విమర్శమును సమర్థించిరి. మంత్రుల నిరంకుశ చర్యలను ఖండించిరి. రామలింగ శెట్టిగారి గూడ భగ్నశయిలలో నొకరిగజేర్చుట పాడిగాదని సూచించిరి. బ్రాహ్మణేతర నాయకులలో నిజలోపములు గలవనియు, మద్రాసులో రెండుపక్షము లేర్పడె ననుట నిర్వివాదమనియు, వీరు ఖండితముగ బలికిరి. జస్టిసుపక్షపు భావిపరిణామ మెటులుండునో త్వరలో తెలియగలదు.

తలకు స్వరాజ్య నిధి

తలకు స్వరాజ్యనిధికి 30-వ ఏప్రిలు వరకు 13 లక్షలకు పైగ వసూలు జేయబడె నని బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారు ఆఖరిభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో నుడివీరి. పదివేలమంది వాలంటీరులు ఎన్నుకొనబడిరి. బర్మా, గుజరాతు రాష్ట్రములు తమవంతుకన్న నెక్కుడు ధనమును చెల్లించెను. బర్మా కాంగ్రెసుకమిటీవారు శాసనోల్లంఘనము నిమిత్తము ఏబదివేల రూపాయలను ప్రత్యేకించిరి. మధ్యరాష్ట్రములు తమవంతును బూర్తిచేసెను. మధ్యరాష్ట్రములలో ఎన్నికల తగాదా కాంగ్రెసు పక్షమువారి కనుకూలముగ నిర్ణయింపబడె గావున, కాంగ్రెసుకార్యక్రమ మిక నిరంతరాయముగ జరుగవచ్చును. కాంగ్రెసుకమిటీవారు ప్రచురించిన అంకెల ప్రకారము, రెండు మాసములలో జరిగినపని నిరుత్సాహకరము గాదు. పెక్కునిరోధములమధ్య, కాంగ్రెసుపక్షమువారింతవర కయినను తమ శపథమును చెల్లించుట ప్రశంసార్హ మని ఎంచవచ్చును. ముప్పదియవ ఏప్రిలునకు పిమ్మట, సంఖ్య లింకను బెరిగియుండును. క్రొత్త కాంగ్రెసువర్కింగు కమిటీవారు గడువు కాలమును ఇంకను బెంచిరి. నిర్ణీతమగు తలకుస్వరాజ్యనిధి మొత్తమును, వాలంటీరుల సంఖ్యయు త్వరలో బూర్తి యగుటకు, దేశము పాటుబడి కృతకృత్యురాలగుగాక. ప్రజా సామాన్యమునందు, స్వరాజ్యోత్సాహము లేదనుట

సత్యధూరము. నాడుకులు తగు ప్రబోధము గా వించుచో, కార్యసిద్ధి గలుగుట నిశ్చయము.

గాంధీమహాత్ముని ఆరోగ్యము

గాంధీమహాత్ముడు ఆమవిరోచనములవలనను, జ్వరము చేతను పీడితులై కొంతకాలము బాధ నొందిరినియు, ఇప్పుడు అతని ఆరోగ్యము కొంత పడి చక్కబడెననియు, కాని ఇంకను పూర్ణారోగ్య మింకను చేకూర లేదనియు యంగుఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఏదేశమునందయినను మహాత్ముని పంటి సుప్రసిద్ధనాయకునికి జబ్బుచేసినయెడల అతనిని వెంటనే విడుదలచేసిడివారు. హిందూదేశాధికారులు మాత్రము అంతటి యాదార్యమునకు బూన జాలరు. మహాత్ముడు హిందూదేశ విముక్తికొరకు పెక్కు బాధల నొందుచున్నాడు. ప్రజలతని యుపదేశములను కష్టగళింపసాగించుటకన్న వేరుమార్గము లేదు. ఎట్టి కష్టములు ప్రాప్తించినను మహాత్ముడు వానినిలెక్కింపకున్నను, అట్టి మహామహుని త్వరలో స్వాతంత్ర్యవిముక్తుని గావింపకుండుట, దేశమున కవమానకరము.

జాతీయపతాకము

మధ్యరాష్ట్రములలో, జాతీయపతాక రక్షణముకొరకు చాటుబడుచున్న వాలంటీరులను కాంగ్రెసుకమిటీవారు రభసించియు తెంతయు సంభావ్యముగ నున్నది. దేశమునందలి వాలంటీరు లందరును, అవసర మగుచో, వీరికే తోడ్పడుటకు సంసిద్ధముగ నుండవలయు నని సి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు చెప్పిన తీర్మానము, కాంగ్రెసు కమిటీవారిచే నామోదించబడెను. జాతీయపతాకసంరక్షణము, కేవలము స్థానిక సమస్య గాదు. దేశగౌరవమును రక్షించుటకు, మధ్య రాష్ట్రముల భక్తులు పాటుబడుచున్నారు. శారీరక తోడ్పడుట ఎల్లరవిధియగుచున్నది. జాతీయపతాక రక్షణ జన్మస్వాతంత్ర్య మనుటకు సందియములేదు. కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఈ యుద్యమమునకు చేయూత నొసగుటచే, ఇది ఎక్కుడు పట్టుదలతో కొనసాగునని సమ్మెదము.

రాజీనామాలు

శాసనసభ్యుల రాజీనామా లింకను పెరుగుచున్నవి. కె. సి. నియోగిగారు గూడ శాసన సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చినట్లు, దెలియుచున్నది. స్వగౌరవమును నిలుపుకొనుటకు శాసన సభ్యుల కింతకన్నను వేరుమార్గము లేదు. డిమోక్రటిక్కు పక్ష నాయకు లగు గిన్వాలాగారికి రాజీనామా పనికిరాకబోయినను, వీరు రాబోవు సామ్రాజ్యశాసనసభకు హాజరు గామని వార్తనంపిరి. వీరు స్వపక్షనాయకత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చెదరట. ముఖ్యసభ్యులు రాకుండ సప్లి మెంట్ గ్రాంటులను ఎటుల నిరాకరించెదరో తెలియదు. మొత్తము మీద శాసనసభల విలువగూర్చి మితవాదుల మనములలో గలుగుచున్న పరిణామమునందు వింత ఏదియు లేదు. అనుభవమువలన ఎట్టివారయినను నిజము గ్రహింపగలుగుదురు.

లారెన్సు శిలావిగ్రహము

లారెన్సు శిలావిగ్రహమును ఇప్పుడున్న స్థానమునుండి దొలగించుటకు యత్నించిన సర్దారు అమరసింగు గారికి, పిక ఫంప్రెరము కారాగృహ శిక్ష విధింపబడెనని నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. వీరి మార్గమును ద్రోక్కిన ఇతరులును వీరివలెనే

శిక్షింపబడుదు రనుటకు సందియములేదు. ఇట్టి నిర్బంధములవలన ప్రజల యుత్సాహము మొక్కిబోవనేరదు. లావణ్యుడు మృతినొందినపుడు వారుగూడ, లారెన్సు విగ్రహమును తొలగింపవలెనని తీర్మానించిరి. వీరు తమ తీర్మానము నెటుల కొనసాగించెదరో చూడవలయును. ఏది యెటులున్నను, భారతీయు లికమీద జాతీయావమానమును సహించనోవరు.

ఆసిబి నెంటుగారు

డాక్టరు ఆసిబి నెంటుగారిని విషజుతువు కలచుటచే, ఆరోగ్యము చెడెననియు, ఇంకను వెలుపలకు రాదగినస్థితిలో ఆమె లేదనియు, న్యూ యిండియా పత్రిక ద్వారా తెలిసికొనట కెంతయు చింతించెదము. ఈమెశరీరము త్వరలో స్వస్థతి జెందుగాక యని బ్రార్థించెదము. బి నెంటుగారి ప్రస్తుతాభిప్రాయము తెలుసున్నను, హిందూదేశమున కామె పెక్కువిధముల జేసిన యఖండ సేవ నెవ్వరును మరువజాలరు.

స్థానిక వార్తలు

పోస్టాఫీసు సెలవు:—వాన 2-వ తేదీ కనీసము బాన్స్ సార్యభౌమనిజన్మదిన మగుటచే ఆరోజు పోస్టాఫీసు సెలవివబడెను. 4వ ఆదివారమునందులె జరుగును.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—మే 26-వ తేదీతో ఆంధ్రమగు వారమునకు చనిపోయినవారి సంఖ్యరము సంఖ్య వెయింటికి 38.9 యుండిన. 12 మందికి స్పృహకమిపోయెనని ఎక్కువను చాచెను. 4తర జ్వరమువలన 29 మంది చనిపోయిరి.

పాడియాను తిరువలిదాయత్రేత్రమున శ్రీతిరుజ్జాన సలబంధస్వాములవారి 15 వ తీరునత్రేత్రము

ఈనెల 31 వతేదీ గురువారమునాడు వ్రా. 10 గంటలకు ఆభిషేకమున్న రాత్రి 9 గంటలకునైన అరువదిమందిగాయపాదల ప్రతిమలుగల ముత్యాలపల్లకీతో ఊరేగింపు ఉత్సవమును జరుగును.

పూనాయందు గొప్పకుపాను గలిగెను.

సర్. హార్కోర్ట్ బట్లరుగారితో ప్రయాణము చేయుచు వైద్యపులిచి నెరున్నడిన వార్లెగారు వైద్యకాలముందాలోగ్యాభివృద్ధి నందుచుండిరి.

నోట్సుకు బదులుగ పేటరు క రెస్సీతో సోమ్యును పుచ్చుకొనవలెనని తురుష్కు ప్రతిమలను నైకోన్నతరాసులను తురుష్కు ఆధికమంతి యడగ వారు నిరాశించిరి.

కె. సి. నియోగిగారు

కలెక్టర్, మే 26:—శాసనసభను ద్వీగుణ మొనర్చుట కసమ్మతిని దెలుపుచు రాజీనామా నొసగిన కె. సి. నియోగిగారు తిరిగి ఆస్థానమున జరుగుఎన్నికలయందు పాల్గొనుచుండెను.

మహారాష్ట్ర దివ్యజ్ఞానసమావేశము

పూనా, మే 26:—పదనొకండవ మహారాష్ట్ర దివ్యజ్ఞానసమావేశము 24 వ తేదీ యుడయమన సంగి కాంధ్యార్థినమున జరిగెను. బాన్స్ ఎస్. ఆరండేజు గారిధ్యక్షత వహించిరి. సర్వజనసౌదరత్వసూత్రమును త్వరితముగ వ్యాపింపజేసి ప్రస్తుతార్థ మరెవవాదములను తొలగించి శాంతిపరిస్థితుల నెలకొల్పి ఉవునరమని ఆధ్యక్షుడు గట్టిగ దెలిపెను.

అరండేజుగారు 24, 25 తేదీలయందు పూనా కాలేజి భవనమునందు దివ్యజ్ఞానమును గురించియు, విద్యాభివృద్ధిని గురించియు రాబోవు పౌరసత్వముల గురించియు గంభీరపర్యాసముల నొసగిరి. రెపు సాయంత్రముతో సమావేశము ముగియెను.

దాసుగారి యాగమనము

కార్యక్రమము

జూలై 28:—శ్రీయుత దాసుగారు భోజనము, ప్రకాశంగార్లతో కూడ నేటిరాత్రి మదరాసుకు వయనమైరి.

మదరాసు కార్యక్రమము

బుధవారము మే 30, 1923.

ఉద. 7-35:—సెంటులు స్టేషనుకడ దిగుట.

9-45:—సన్మానము. శ్రీయుత ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యచార్లగారి స్వగృహమున “తిలక్ భవనము” నకు ఆతిథ్యముతో వెళ్లటం. మదరాసులో నందమూర్తి కాలము బస అచ్చటనే.

ఉదయం 10-30 గం:—ఫలహారము.

మధ్యా 2 గం:—స్వరాజ్య పతాకమువారి కార్యనిర్వాహక సంఘసమావేశము.

2-30 గం:—మదరాసు స్వరాజ్య పతాకమువారి సాధారణ సమావేశము.

3-30 గం:—ఫలహారము.

సాయం 5-30 గం:—తిరువల్లి కేసి సమాధిభాగమున గొప్పసభ, సన్మానములు. శ్రీయుత దాసుగారు స్వరాజ్యపతాక కార్యక్రమమును గూర్చి యావస్థానింతురు. భోజనముగాను ఇతరులను ఉపసవ్వనింతురు.

సాయం 8 గం:—మదరాసు స్వరాజ్యపతాకముయొక్క ఆధ్యక్షుడగు శ్రీయుత ఏ. రంగస్వామి ఆయంగారి ఆతిథ్యము. మైసూరు “లక్ష్మీనందనము”నందు భోజనము.

గురువారము మే 31, 1923

ఉద. 9-30 గం:—మదరాసు మహాజన సభయందు భోజనమును, గాంధీ మహాత్ముని కటముల బహిష్కరణ గానించుట.

10-30:—తిలక్ భవనమునందు భోజనము.

11 మొదలు మధ్యాహ్నము 2 వరకు:—రాకపోకలు.

సాయంత్రం 3-30:—మదరాసు ఆయుర్వేద బోధనా లయమును సందర్శించుట. ఎస్. వి. శ్రీవామచార్యులుగారు సన్మానింతురు.

సాయంత్రం 4-30:—ప్రదేశీయత్రుల కార్యాలయము నందు సన్మానము.

6 గం:—కాశ్మీరుల సన్మానము-చాలోపేట.

8 గం:—సర్వమూర్తిగారి ఆతిథ్యము.

శుక్రవారము జూన్ 1 వ తేదీ

ఉదయము 11 గం:—ఆంధ్రస్వరాజ్యపతాకముయొక్క ఆధ్యక్షుడగు మేమలపు రామదాసుగారి ఆతిథ్యము.

2 గం:—ఇష్టాగోష్ఠి

సాయం 3-30 గం:—మహాజనసభకడ సి. వేంకటరంగం నాయకుగారు ఉపాహారముల నొసంగుట.

5-30 గం:—తిరువల్లి కేసి సమాధిభాగమున కభి

6 గం:—కాశ్మీరులను క్లబ్బుకడ శ్రీయుత ఎ. ఆర్.

బొరస్వామిఆయంగారి ఆతిథ్యము.

శనివారము జూన్ 2 వ తేదీ

ఉదయము 10 గంటలకు:—మదరాసు కేంద్రకార్య సంఘమువారి యాతిథ్యము.

సాయంత్రం 5-30:—కేంద్రకార్య సంఘమువారి సన్మానము

8 గంటలకు:—నక్షత్ర హిందూస్థాన వ్యాయామసంఘమునందు వాల్మీకి వేంకటేశ్వరశాస్త్రి, వి. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు ఆతిథ్య మొనరుట.

10-30 గంటలకు:—మదరాసు హోటల్ యజమానుల సంఘమువారిదిండు.

ప్రాప్తజేతర కక్షలు

ప్రతికూలపక్షము నేర్పాటు జేయుచుండుట

ఉదయం 29 మే:—ప్రాప్తజేతర పతాకము వారు కమ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో ముగియబడుట ను తీర్మానించుటయును అభివృద్ధినికీ కచ్చునట్లుగ ఏర్పడుచున్నార. కాలక్రమే చాల కట్టు నడుట నిజమైనను ప్రాప్తజేతరులలో సకలమార్గములనే ఉభయపక్షములను జనిజేయుటకు పిలువలగుననియే తలచుచున్నారు. ప్రస్తుత మద కమండలములో నున్న ప్రాప్తజేతరనాయకులు తమ పక్షమున చీలిక కలుగ లేదనియు, అధిక సంఖ్యాకులు మరి ఇతర పక్షమున నున్నారనియు సకలమార్గముల సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సూత్రమున గమనించుచు కృషిపట్టుచునని దెలుపుచున్నారు.

కొత్త భారత కాంగ్రెసు

కార్యసంఘము

రాజీనామాలను గూర్చిన ప్రకటనము

ఈ సంఘమున నిడివరకు సభ్యులుగా నున్నవారు రాజీనామాల నిచ్చుటకును మేము ఎన్నుకొనబడుటకును గల కారణములు క్రిందివిలో నిడివరక క్రకటింపబడిన, గాని ఎవరికిని ఎట్టి అనుమానమును మనసులో నుండకుండుటకు మేమి ప్రకటనము చేసితిమి.

స్థాయిసంఘములో సమాధానతీర్మాన ముమోదించ బడుటకుల మహాసభ తీర్మానకడకట్టి భంగమును కలుగ లేదు. కాననకభల బహిష్కరణ నియమము తొలగలేదు. ఎన్నికలలో ఓట్ల నియంత్రణని కాంగ్రెసువారు ప్రజలకు బోధింపనూడదని మూతమె శోరబడిన.

అతిథిగా ఓటులనియ్యవలదని కాంగ్రెసువారు ప్రచారము చేసినవో దేశమునకు కలుగులాభముకంటె నష్టము కలగనియధికమగును. వివాదాలు విశోధనములు కావ్యములు ప్రబలమగును. కాన మనలోమనకు విశోధనములను పెంచు నీపనిని మాని తక్కిన విషయములలో ప్రచారమునుండి ముట్టరాధ వాయికము. కాంగ్రెసు వారి లోకి వాదాలు లేకున్నచో ప్రజలకు గూడ నమ్మక మధికమగును. పనియరుకుగా జగు గును. తక్కిన విషయములలో రాజీనామాలనిచ్చిన వారిని యిప్పుడు ఎన్నుకొనబడిన మాకును ఏవిధమున అభిప్రాయభేదమును లేదు. ప్రచారములోనుగూడ లేదు. ఈ మాత్రమునకుగాను వారు రాజీనామాల నిచ్చినందులకు మేము చాల చింతించుచున్నాము. వారు రాజీనామాలని యిచ్చి కలసి పనిచేసిన మేము చాల శంక నిందియుండుము. వారంగీకరింపకపోవుటదు:దృష్టము. అందువలన స్థాయిసంఘమువారి ఆజ్ఞానుసారము మేమి కార్యభారమునుకనీంపకలసివచ్చినది. ప్రస్తుతము దేశమునందున్న విషమస్థితిని అగ్గలమగు కార్యభారమును మేమెవరినివారముగాను గాని యిప్పుడు రాజీనామాలనిచ్చిన కార్యసంఘసభ్యులకు నాయకుల సర్వవిధముల మాకు తోడ్పడెదమని వాగ్దాన మొసరించినందున మేము ప్రార్థనతో పూనుకొంటిమి. దాసుగారే ఆధ్యక్షులుగా నుండిన చాల బాగుగా నుండియుండునుగాని ఈవిధ పరిస్థితులలో రానభ్యక్షుడుగానుండుట సరిగాదని బొదార్చ విషయ సంపన్నులగు దాసుగారునిశ్చయించిరిగాన దాసుగారిరాజీనామానుగూడ సగీకరింపక తప్పినదిగాదుగాని దాసుగారు నిరంతరమును మాకు తోడ్పడెదమనియే మాకునమ్మకముకలదు.

చేయవలసినపని

కాంగ్రెసు సంఘముల నన్నిటిని బలపరచవలెను. తిలక్ నిధికి భనమును కలపింతులను సమకూర్చుటకు మరెందునెలలు గడుపి య బడెను. గాన యీ రెండు నెలలలోను ఆ పనిని పూర్తి చేయవలెను. భద్రత మున్నగు నిర్మాణ విధానమును కట్టుబాటుతో చురుకుగా కొనసాగింపవలెను. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది కాననోల్లంఘనము. కట్టుబాటుతో కద్దతిక్రమము కాననోల్లంఘనమును జరుపుటకు తగిన శక్తి నలగరింపుకొనుట చాలముఖ్యము. ఈ దేశమునందున్న సకల మతములవారికి నైకమత్యము కలుగకున్న ఏ ప్రయత్నమును కొనసాగదు. గాన నన్ని విషయములలోను దేశీయులు మాకు తోడ్పడెదరని నమ్మెదము.

దేశబంధు దాసుగారు

సమాధానతీర్మానము

మితవాదులనై (లిబరల్స్) ప్రజలకు శాశ్వతమేమియును లేదు గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహమున కంపుటకు మితవాదులే కారణమని వాలో నటరాజుగారు చెప్పిరి. అది నిజమైనచో వారివైఫల్యత శాశ్వతము లేకుండుటలో వింతయేమియును లేదు. ప్రజలు మితవాదులకు సహాయముచేయరు.

స్థాయిసంఘమువా రామోదించిన సమాధాన తీర్మానమును కాంగ్రెసుపక్షమువా రెవ్వరు సతికమించవనియే నేను నమ్మెదము. వారటుల చెప్పినస్వరాజ్యపతాకమువారు మాత్రము ప్రతికారముచేయక మిన్నకుందురా? స్వరాజ్యపతాకమువారి కభ్యంతరము కలిగింపవలదనియే స్థాయిసంఘమువారు తీర్మానించిరి. అందు నలన మరల దేశమున నైకమత్యము చేటాగలదు. స్థాయిసంఘసభలో సమాధానతీర్మానమున కంగీకరింపని వారివిషయమున నేను

కెప్పులసిన దేమియును లేదు. అని దాసుగారు, ఇండియా ఆన్లైన్ కు క్రితకాగ్రహిణిలో తెలిపిరి.

అవసరము కలిగినపుడు కాంగ్రెసుమహాసభ తీర్మానములను ఆమోదించుటకు స్థాయిసంఘమున కనికారముకలదు స్థాయిసంఘమువా రిప్పు డామోదించిన తీర్మానమును లెక్కచేయకుండ రాజీనామాల నిచ్చిన కార్యసంఘసభ్యులును తక్కిన వారును ఎన్నికల బహిష్కార ప్రచారమును జరిపెదరని నేను నమ్మెదము. వారు నిష్క్రమింతులు. కత్తెరతులు. ఎవరైన నటుల చేసినచో నది అనుచితమగును. వారెటుల చేసిననుగూడ స్వరాజ్యపతాకమువారు వెనుదీయరు. ఎటులనో కార్యములను సాధింపజూచెదరని దాసుగారు చెప్పిరి. జయబండర బోవునపుడు ఆసాసేయబెడుమెను విలేఖరికి తెలిపెను. మొదలగుడ ఎన్నికలకు నిలిచెదరా యని విలేఖరి యడుగ దాసుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చులేదు.

గిన్వాలా గారు

రంగూను 28 మే:— గిన్వాలాగారికి రాష్ట్రీయకార్యము లధిక మగుటచే రాబోవు భారతకానసభసమావేశమున హాజరుగాబలరనియు అందుచే దేవుని కాటుపక్షమునందు ప్రధాననాయకు పదవికి రాజీనామా నొసగెననియు ప్రకటింపబడిన.

దేశబంధు దాసుగారికి స్వాగతము

భర్తృపురి తాలూకా బోర్డువారు పాలకోడి మునుస్వామి గాంధేయగారి తీర్మానము ననుసరించి నేలంజిల్లాకు శ్రీయుత దాసుగారు విచ్చేసినపుడు వారికి స్వాగత మొసగుటకు నిశ్చయించబడిన.

రాజీనామాలా?

శేషగిరిఅయ్యరుగారి లేఖ

గిన్వాలాగారి ప్రత్యుత్తరము

రంగూను 29 మే:—దేవునికాటకు పక్షమున కభ్యక్షుడగు శేషగిరి అయ్యరుగారు వైఫల్య సభ్యుల కొకసంకూలకుల నంపెను. తనకు రాజీనామాలయిందు నమ్మకము లేకపోయినను పక్షమునం దధిక సంఖ్యాకులు రాజీనామా నొసగ నుద్దేశించిన యెడల దాసుగూడ రాజీనామా నొసగెదనని అందుచెలిపెను. మామనిషియములందు సభ్యుల అభిప్రాయమును దెలుపవలసిన దని కోరెను. (1) పార్లమెంటు పరిష్కారమునకు మనకు లాభముగలుగనియెడల రాజీనామానొసగవలెనా? (2) జూలై సమావేశమున ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనల నన్నిటిని నిరోధింపవలెనా? (3) సమావేశము ప్రారంభముగాక పూర్వము డి మూకాటు పక్ష సమావేశము నేర్పాటుజేసి అందు నిర్ణీతవిధానము నేర్పరచుకొని అట్లు వర్తింపవలెనా? గిన్వాలాగారు వైఫల్యులకునకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, శేషగిరి అయ్యరుగారు తాను మార్గమును జూపుచు ముందునడచుటకు బడులుగా తన అధికారములను విడనాడి తన యనుచరులను ముందు నడచుచు వాయికత్వము వహింపవలెనని కోరుయండె నని తెలిపెను. పార్లమెంటుపరిష్కారము నుగురించి ఆశపెట్టుకొనుట నిరపయోగము. ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనల నన్నిటియెడలను ప్రతిరోధమును సాగించుటచే మనము తప్పుమార్గ మవలంబించినవార మగుదుము. మంచిదిల్లుల నెను రప్పించులేదు. అందుచే ముందు దేవునికాటు పక్షసభ్యులందరును గలసి ఒకవిధానమును నిర్ణయించుకొనవలెను. “కనబడిన ప్రదేశమందెల్ల సాశ్వతమైయెడల కేత్రువును ఎవరొకనుము పోరాటమును వదలివేయకుము” అనువాక్యము నాదర్యము. నుడిపెను.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 10-6-0
మొదటివాచకం 0-6-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ

వెల ౧-౦-౦

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభ శయిలిన వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము,

నెం. 7 రంజితబేది, మదరాసు.

ఉత్తమ మానవధర్మము

[సి. యస్. ఆంధ్రాసుగారు]

అనేక సంవత్సరములక్రితము నేను పాఠశాలవలె కేంద్రీకృత విశ్వవిద్యాలయమునందున్నప్పుడు ఒక మతోపన్యాసమును విను భాగ్యము నాకు లభించెను. ఈ ఉపన్యాసము విని 33 సంవత్సరములు గడచినవి. ఇంకను నేనా ఉపన్యాసకర్తనును మరుచు లేదు.

“ఉత్తమలక్షణములు గల మానవులు గలదు” అను విషయముగురించి ఉపన్యాస మియ్యబడెను. క్రీస్తుగారు సూచించిన ఉత్తమ మానవలక్షణములగురించి ఉపన్యాసమును కొంత చెప్పెను. క్రీస్తు కొరెనది దేవాలయము కాదు. సామాన్యమగు నైతికబలము కూడగాదు. అసామాన్యమైన ఉత్తమ మానవలక్షణములను క్రీస్తు సూచించి యున్నాడు. సాధారణముగ మనలను ప్రేమించువారి పట్ల ప్రేమచూపుట సహజము నులభము. కృతజ్ఞులైనవారందరూ ఇట్లు చేయుచునే యుందురు. ఇట్లుకాక మనలను ప్రేమించక మనలను ద్వేషించువారిపట్ల ప్రేమ ప్రకటించుట నులభము గాదు. ఉత్తమమానవపరిశీ. ఇదియే. ఆధ్యాత్మిక జీవితమునందు అప్పుడుగు అనుభవముగలవారిట్లు చేయవలెను. ఉత్తమలగు మానవులకే ఇట్లొనర్చుట సాధ్యమగును.

సాధారణ మానవలక్షణములూ, ఉత్తమ మానవలక్షణములూ? సామాన్య పౌరునివలెనే ప్రవర్తించగలవా లేక ఉత్తమ మానవునివలె ప్రవర్తించగలకే క్రితాత్ముడా? అదేంబరహితముగ ఇతరులనుగౌరవించినిధిమానమనస్సొత్తిననుసరించి నేను ప్రవర్తించగలనా? నైతికప్రపంచమునందొక ఉత్తమ పట్టి నాతనములగు నైతికబాధ్యతలు భరించి నూతనస్వాతంత్ర్యము ననుభవించగల మనోబలము నాకున్నదా? ఇట్లు నేను ప్రశ్నించుకొనుచుంటిని. ధైర్యోత్సాహములు ప్రకటించుచు గొప్ప పనుల నొనర్చుటయు నని క్రీస్తు నన్ను కొడుకున్నట్లు నాకు తోచెను. ఈ నూతన భావముల పర్యవసాన మేవిధమున పరిణమించునో నాకప్పుడు తెలియకుండెను. కాని ఈ నూతనభావములే నన్ను భారతదేశ మానవ ఇట్టి మరికొన్ని దేశములకును లాగుకొని పోయినవి.

“ఉత్తమలక్షణములు గల మానవులుగ వృద్ధిచెందుడు” అను సందేశమునే భారతదేశపు యువకులకు గాంధీయచోక్తుడు తన ఉద్యమముద్వారా ప్రకటించెనని నాకు తోచుచున్నది. గాంధీయచోక్తుడేమి చెప్పవలెను?

“సంతయుండలి పశువులవలె తనవిడ్డలవలె ఒకరి నను సరించి మరియొకరు ధైర్యోత్సాహ విరహితులై ప్రాతఃకర్మముల కరణ్యములగు భావించి ప్రవర్తించుచుండుట నిష్ప్రయోజనము. ఇది తప్పు. మానవులవలె ప్రవర్తించుడు. సత్యమును ధైర్యమును ఆధారములుగ గైకొని, మానవుల వలె ప్రవర్తించుడు. సంకుచిత స్వభావులు గాక సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గలదు. ఉత్తమ జీవితము ననుభవించుటకు, అవసరమైనచో ఈ ప్రాణముల నైన. త్యజించుటకు సంసిద్ధులై యుండుడు. ఉత్తమ మానవలక్షణములతో వృద్ధిపొందు” అని గాంధీయచోక్తుడు చెప్పుచుండెను.

ఒకప్పుడు నేనొక ఆంగ్లేయునితో మాట్లాడుచుంటిని. గాంధీయచోక్తుని అభిప్రాయములతో ఏకీభవించక యుండవచ్చు నుగాని వారిని ప్రశంసించక యుండవలెను. గాంధీగారు ఉత్తమమైనమానవుడు; అని ఆ ఆంగ్లేయుడు చెప్పెను. ఈ ఆంగ్లేయుడు పీరికేంద్రగాదు. గొప్పసంగతిగామములందు యుద్ధభటుడుగ పోరాడియుండెను. నైతికబలము లేనివాడుకూడ కాదు. తనవృద్ధాయు సుంజీవించిన ప్రశంసావాక్యము లివియని చెప్పవలసియున్నది.

భారతదేశమునందు బాతీయోద్యమము ప్రారంభించబడిన సమయమున అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునందొక విద్యార్థి యుండెను. ఒకప్పుడు అతడు తన స్వవిషయముగురించి నాకు కొంతచెప్పెను. ప్రతిదినము రాత్రి అతనికి విచిత్ర స్వప్నములు కలుగుచుండెను. తాను నక్షత్రములు క్రింద కూర్చుండి యుండును. సుందరాంగియగు దేశమాల దుఃఖముతో తనవద్దకు వచ్చి విలపించుచు తన సహాయము కోరుచుండెను. ఇట్టి స్వప్నములు కలుగుచుండుటచే తా నేవిధమునైనను పనిచేసి దేశ భూత దుఃఖమును బాపవలయు ననుపట్టుట అతనికి ఏమిడెను. తనయింటలి ఉత్తమగుణములన్నియు వికసింప ప్రారంభించెను. “నేను హిందువుడను గదా మహమ్మదీయులను నిజముగ ప్రేమించగలనో లేనో పరీక్షించుకొనెద న”ని అతడు తీర్మానించుకొనెను.

కాంగ్రెసు ఆదరణను హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విభజనము అప్పటికింకను ఏర్పడియుండలేదు. అప్పుడా

విద్యార్థి కాత్రిమాత్రమున ప్రవర్తించ మొదలిడెను. మహమ్మదీయుల ప్రేమ పొందుట కన్నివిధముల ప్రయత్నించెను. తత్పూర్వము ఇతడు పూర్వచార పరాములుగ నుండుటచే ప్రభు మాన మహమ్మదీయులు ఇతనిని విశ్వసించక నిరాదరణ చూపుచుండెరి. హిందువులు ఇతనిని దూషించుచుండెరి.

ఆ విద్యార్థి మహమ్మదీయులతో కలసి భోజనముకూడ చేయ ప్రారంభించెను. హిందువులని బహిష్కరించిరి. తల్లిదండ్రులు దూషించెరి. కాని అతడుమాత్రము తాను ఆత్మశుద్ధిగ నమ్మిన పనిని జంతులేకచేయుటకు వెనుదియలేదు. కడకు అతడు మహమ్మదీయుల విశ్వాసమును సంపూర్ణముగ పొందగలిగెను. అతని నైతికబలమును, సత్సంకల్పమును మహమ్మదీయులు ప్రశంసించెరి. ఆ విద్యార్థి 16 సంవత్సరములక్రితము నాజీవించెను. అన్నియు చెప్పెను. ఇంకను నాకీ విద్యార్థి జీవితపు ఉన్నతాక్షయములు స్ఫురణకు వచ్చుచున్నవి.

సామాన్య ప్రజలయందు ఆధురమగు ప్రబోధమును కలిగించిన ఈ ఉద్యమము ఇట్టి గొప్ప వ్యక్తులు వృద్ధిచెందవలయునని కోరుచున్నది. సంకల్పబలము, నైతికబలము గలిగినవారూ వృద్ధిచెందినగాని హిందు మహమ్మదీయవిభజనము ఏర్పడదు. నిజమగుప్రేమ స్నేహభావము వ్యాపింపజేయుటకు ఇట్టివారు పనిచేయవలెను. హిందువులు హిందువులను ప్రేమించుట, మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయులను ప్రేమించుట అసాధారణకాదు. ఉత్తమమానవధర్మమును సూచించదు. కేకాభ్యుదయము కొరకు హిందువులు మహమ్మదీయులు సోదరులవలె పరస్పరప్రేమబద్ధులై మెలంగుట ఉత్తమ మానవధర్మమాచకమగును.

కుంగరాష్ట్రమునందు వరదలు వచ్చినపుడు నేనచటనుండితిని. మహమ్మదీయులందు గ్రామములు వరదలవల్ల నశించెను. మహమ్మదీయులు స్త్రీలు తనవారు ఇండ్లులేక బాధపడుచుండిరి. ఆచారములేక కృశించుచుండిరి. ప్రతి గ్రామమునందును బాతీయస్వచ్ఛందసేవకులై పని చేయుచుండిరి. వీరిలో ఒక సభ్యుని యుండెను. అతని ఉన్నతలక్షణమును చూచి మహమ్మదీయులు కూడ అతనిని గౌరవించుచుండిరి. మహమ్మదీయు లాప్రాంతవ సభ్యునిని అధికప్రేమతో పూజించుచుండుట కనుల కండువుగ నుండెను. అప్పుడు అప్పుడు నేను నిజమగు హిందు మహమ్మదీయ మైత్రిని చూచితిని. నావృద్ధాయుషునందు కలిగిన ఆనందమునకు మితిలేదు. ఈ స్వచ్ఛందసేవకులు సాధారణ మానవులవలె సమాన్యమగు పనులు చేసిన వారుగారు. ఉన్నత మానవలక్షణముల ప్రకటించిన ధీరులు.

ఇదేవిధమున అస్పృశ్యతను తొలగింపగలిగిన మహాపురుషులు నేటిదినము దేశమునందు యుండవలెను. ఇట్లుండలేక యధాశక్తిని పనిచేయుచు నిష్కూటములకు రెండు ఆత్మరములు దూరమున నిలిచి చెప్పువారుండెను చాలరు. అస్పృశ్యులతో కలసి వారిని ప్రేమించివారిని ఉద్ధరించుటకు కంకణము కట్టుకొనగలిగిన ఉత్తమమానవులు కావలెను. తిరువాన్కూరు మల బారులయందు బాధపడుచున్న నిష్కూటములవారు స్ఫురణకు వచ్చుచున్నారు. అధోగతిపాలై పరితపించుచున్న వీరిని ఉద్ధరించవలయు ననుటయే నాజీవితాశయము. ఇట్టి గొప్పకార్యము చేయుటకు సంసిద్ధులై నిజమగుప్రేమను చూపగలవారెవరు నున్నారు?

ఇదేవిధమున మద్యపానసమస్యకూడ ఇట్టి మహాపురుషులనే కోరుచున్నది. గాంధీయచోక్తుడు నిష్పాంధింపబడినది మొదలు మద్యపానము అధికమగుచున్నదని ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి నాకు ఇటీవలనే చెప్పెను. కాంతముతోడను కట్టుకట్టతోడను సహనముతోడను పనిచేయుచు భయంకరవిచారమున దగు మద్యమును గంజాయిని అంతరింపజేయగలిగిన ఉత్తమ మానవులెవరునున్నారో?

దేశబంధుదాసుగారు లాహోరునందుపన్నునించుచున్నప్పుడు నవనవ దీప్తముగ ఉండిరి. ఈ విధానమును ఆంధ్రమొందించుటకు కూడ ఇట్టి మహాపురుషులే కావలెను.

గాంధీయచోక్తుని గద్దెలములను గ్రహించిన నిజయగు అనుచరులే ఇట్టివలెను చేయగలరు.

ఇట్టిగొప్పపనులను చేయుటకు సంకల్పించుకొనినవారు ఏర్పయోగవృత్తుల ననుభవించుటకు సంసిద్ధులుగనుండవలెను. ఇట్టిదయే ఉత్తమ మానవధర్మము. మనము నిజమగు మానవులకే ఆప్తమైన పరమేశ్వరుని చే స్పృశింపబడిన తల్పప్రపంచమునందొకాపము యుండకూడదని నిరంతర దీక్షతో పనిచేయుటకు సంకల్పించుకొనవలెను.

నాకు నాఖ్యముగ మనసునకు కట్టిన విషయములను ప్రాసీయున్నాను. దీర్ఘవ్యాసములను బ్రాయుటకు నాకప్పుడు

లేదు. విషయమగు కళ్యాణసమస్య నావృద్ధిని సంపూర్ణముగ ఆకర్షించుచున్నది.

నేను రెడెన్సిని దాటిపోవుచున్నాను. త్వరలో అనద్విత్యమగు సంపూర్ణ నైతికబలము ప్రకటించబడిన మెక్కామెదీనా ప్రాంత్యములను మేము చూచెదము. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముతో విరాజిల్లుచు నేటిదినముకూడ అధములగు మానవుల యందుకూడ ఆత్మగౌరవమును పురికొల్పగలిగిన గొప్ప మహమ్మదీయమతప్రకర్త ఇచ్చుటనే ఉద్దేశించెను. సముద్రతీరము సమీపమునందలి గుహలే మహమ్మదు ప్రకర్తకు ఒకపర్యాయము కరణ్యము లభ్యమగు. క్షేత్రపులకే జయింపబడెను. అబుబకరు అను శిష్యునితో ఈగుహల చేరెను. “మహిద్దతమే మిగిలి ఈగుహ యందు చేరియున్నాము. అని అబుబకరుచెప్పెను. శత్రువు. మనమిరువురమే కాదు. మనతో మూడవ వ్యక్తి మరియొకటియున్నది. అతడే శేషుడు” అని ప్రకర్తయగు మహమ్మదు గంభీరముగ ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

అప్పుడా గుహయందు మహమ్మదు ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరము సంపూర్ణ నైతికబలసంపదలతో విరాజిల్లు ఉత్తమమానవులు ఇయ్యదగిన ప్రత్యుత్తరము. పరమేశ్వరుని కక్షిగ్రహించిన ఉత్తమ మానవులు, పరాజయము ఎట్టిదో ఎరుంగని ఉత్తమ మానవులు ఇయ్యదగిన ప్రత్యుత్తరము. (యంగు ఇండియా)

బెంగాలునందు మలేరియా నివారణోపాయములు

కలకత్తా, మే 28:—బెంగాలునందలి విరివిగ వ్యాపించి యున్న మలేరియా, కలకత్తాలో వ్యాధులను నిరోధించుటకు చర్య దీనికొనుటకు గాను బహిరంగసభ జరిగెను. ఇట్టి వ్యాధుల వలన బెంగాలునందు 140 లక్షల ప్రజలు బాధపడుచుండిరిని 50. నీలరక్త సర్పార నుడివెను. ప్రస్తుతము రాష్ట్రమునందు నాల్గువేల దాక్టర్లు గలరు. వీరందరూ గలసి ఈవ్యాధుల నిర్మూలమునకు చర్యదీనికొనినయెడల నది నులభసాధ్యము. ఇందులకు ఒకసంఘమును ఏర్పాటుజేయుచు తీర్మానింపబడెను. సర్. పి. సి. కే గారు ఈసంఘమున కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. జె. చావరి (ఉపాధ్యక్షుడు) సర్. సి. లక్ష్మీ సర్పార్ ఐ. ఇ. జెమ్నూజల్. ఎస్. నేమితుడు, హెచ్. మర్వాద్దీ, డాక్టరు. ఇ. మాయుడు, బద్వానుచంద్రకే, మొదలగు వారు సభ్యులు.

అఫ్రికీ గుంపులు ప్రభుత్వవరతులు

పెసావరు, మే 26.—1920 సంవత్సరమున భోటగారి మాత్యసందర్శనమున ప్రభుత్వము వారు అఫ్రికీ ల గుంపులై విధించిన మరతులకు, వారు లాంగి పోవకుండిరి. ఇంతలో కోమాటు మాత్యజరిగెను. దీని మూలమున నైమరతులను అంగీకరించుటలు జేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి పీటలేక పోయినను వివను అనుంపులవారు ప్రభుత్వవరతులకేకారము తమంతటదామే గరదినమున పెసావరునకు వచ్చి అప్తమ బ్రిటిషు నాణెములలో 12 వేలరూప్యముల అవరాధమును చెల్లించి మిగిలిన మొత్తమును 10 కోజులలో చెల్లించెదమని దెలిపి జరిరి. 1919 లో దొంగిలించిన 8 రైఫిల్లునునూడ ఇచ్చివేసిరి.

కమాపురములో ఖూని

కమాపురములో (కాకినాడ తాలూకా) 18 వ తేదీన కాపుల యొక్కయు కమ్మవారియొక్కయు పశువులను యాడిగ (లేక కెట్టిబల్లి) కులకుల పాలములలోనుండి తొలగించి పోవుచుండగా ఇట్లు చేయరాదని యాడిగవారు అడలించి అధ్యంతరపెట్టిరి. అనియు, మరునాడు తిరుగ ఆపశువులను కెట్టిబల్లి పాలములగుండా తోలగా నాపశువులకాపరి బల్లిల సరికినియు, పిదప బలితల గ్రామములోనికి కెట్టి కనిపించిన యితరవర్తముల వారి నందరిని కొట్టి రనియు, కాపులు కమ్మవారును కలసి ఈడిగవారితో పోరాడి రనియు, కత్తులతోను కర్రలతోను కొట్టుకొనిరనియు రిపోర్టువచ్చెను. ఈకలవాము 14 వ తేదీన నుమారు ఒంటి గంటకు జరిగెను. అందులో 18 గుర్రకు బాగుగా గాయములు తగిలినవనియు వారిని వెంటనే కాకినాడ అస్పత్రికి తీసికొని వచ్చిరినియు దరిమిలాను ఇద్దరు అస్పత్రిలో చనిపోయి రనియు తెలిసెను. తక్కినవారికి చికిత్స జరుగుచున్నది. గాయముపడినవారిలో నుమారు ముగ్గురు యాడిగ వారున్నారు. ఈసంగతి పోలీసువారికి తెలిసి నతోడనే దర్యాప్తుచేసి 12 గుర్రను కట్టుకొనిరి. ఇంకను దర్యాప్తు జరుగుచున్నది. ఇంక మరికొందరు కట్టుకడలవినవారూన్నారు. (కాకినాడ స్పెషియలిస్టు)

బ్రాహ్మణేతరపక్షము

విశేషములు లేవు.

నర్. పి. టి. చెట్టిగారియుదంతము.

కనీసముగాను పొందవలసినవిగా జరిగిన బ్రాహ్మణేతరపక్షము గల్గిన విశేషమునుగూర్చి నర్. పి. టి. చెట్టిగారియ చెట్టిగారితో మా ప్రతినిధి సంభాషించెను. ప్రభుత్వము ఆ చిరకాల వాదనలకు మాటలాడునుద్యోగముతోనేలేక, తనవారం సాయం తగ్గుము మద్రాసు మొదలు ప్రాసిన సంపాదకీయస్వాగత్యక్షణము తనను బ్రెటికీలాగవలెనని యానెను. "నేను బ్రెటికీ లాగబడటం ఒక్కొక్కరినీ లేదని మీ ఎడిటరుతో చెప్పవలసింది" అని ఆయన యునెను.

కొంత నేనైన కిదవ నర్. పి. టి. చెట్టిగారు కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి బ్రాహ్మణేతర పక్షమును గూర్చిన సంకేతముల నివృత్తిశేషము నుద్దేశించెను.

కనీసముగాను సభనవిడిచి యేల వెళ్లితరని యడుగగా నర్. పి. టి. చెట్టిగారియట్లు చెప్పెను.

అట్లుజేయుటకు కారణము, బ్రాహ్మణేతరపక్షములో ననంతపులెన ఆ కొలదిమంది బందారమును బ్రెట్టెట్టోర లేదు, వారల ననుసరించువారే లేరు.

మిత్ర, కోయ-బుత్తూరు నుండి లేఖవారి, సభలో జరుగుచున్నది, రాబుల రావలెనని చెట్టిగారి మాటయేమి? ఆయనయు మీరునన్నులూ నన్ను వారు గాదను కొనెదను అని మాదిలేఖరి యడిగెను.

నర్. పి. టి. చెట్టి. — అవును. ఆయనగూడవారిలో నొకడే, ఆయన ఆలేఖ వ్రాయుటకు కారణము, ఆయనను రెండవ సంవత్సరముగూడ కోయ-బుత్తూరు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నియమింపలేదనియే. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవని ఆయనకేయండవలెనని ఎట్లు?

ప్ర:—మీ పక్షములో విశేషములేదా?

జ:—లేదు ఏమాత్రములేదు. ఎవరో నిరాశాజనములగు రాబుల నర్. పి. చెట్టిగారియట్లు చెప్పెను. అయితే ఆయనకు విశేషము గల్గినది నియోజకలకు వెలియ జెప్పవచ్చును. వారలులేని నెలలకాలము.

కనీసముగా నాటి ప్రచారకసభ, ఫలని నాటికని లేకుండ అవినీతియటవలన, యాత్రము మీదను మంత్రులమీదను రామ బాధకగా గావించిన నేరాకోజలను సభా ప్రతినిధు లంగీకరింపలేదని నూచించును.

ప్ర:—ఈ అల్లరి జరిగినసభలను రానున్న యెన్నికలకు యేమైన నప్తముండునా?

జ:—ఎంతమాత్రమున నప్తముండదు. ఈ పక్షము యెట్టిదో ఉద్దేశము తెట్టివో నియోజకలకు వెలియును. వారు యెప్పుడును యాత్ర నాయకులను మంత్రులను బలము నిచ్చుచుండిరి. ఇంతటితో నర్. పి. చెట్టిగారియ ప్రాసెను, "ఇంతవరకు చాలు, నేనిక నేమియును జెప్పవలయుకొనలేదు."

మరియుకరి అభిప్రాయము

అంతట మా ప్రతినిధి బ్రాహ్మణేతర ప్రచారకసభ జాయింట్లు వెళ్లితరనితో నొకరగు టి. వి. ముద్రామూల్యంగారితో సంభాషించగా నీక్రింద విధముగ లిఖించెను:—

సభ అల్లరితో ముగియుట యెంతయు అకమానకరము. రామబాధగారు హిందూధర్మాదాయముల బిల్లును గూర్చియు డబ్బును దుర్వినియోగము జేయుటను గూర్చియు వెల్లిన విషయములతో సభా ప్రతినిధులు యేకీభవించలేదు. మంత్రులు నిరంకుశముగ నుండి బ్రాహ్మణేతర ప్రచారకులను లక్ష్యపెట్టుటలేదని విషయములో మాత్రము వా రేకీభవించిరి. బ్రాహ్మణేతర ప్రచారకులు కష్టపడి సంపాదించినట్లైన ఫలమును మంత్రు లిపుడనుభవించుచున్నారు.

ఈయభిప్రాయమును వెల్లెవారిని ఆశానిధులు అనవచ్చును. కాని రామలింగ చెట్టిగారు రెండవ సంవత్సరము జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడుగ నియమింప ఒడకపోయినను వారిలో లేరను. ఆయనలేఖలబట్టియే, యాత్ర నాయకులలో నిజముగా నేడో వెల్లెలోపమున్నదని తెలియుచున్నది.

మద్రాసులో నాయకులు రెండుపక్షములుగ విభాగమై యున్నారను విషయమును ప్రోత్సేపుచుటకు వీలులేదు. (మద్రాసు మొదల)

ఇరిగేషన్ బిల్లు

ఒక స్వాభూమి కాకినాడ నుండి వ్రాయుచున్నార:—

VI

అరవలభ్యాయము ప్రత్యేకవరతులమీద నీటి పాటుల వస్తులు నిర్మించబడుటను భరింపజను అనుగురించి:—

ఒక నీటిపాటులపని నిర్మించుట అభివృద్ధిచేయుట భరించుటలను నొకానొక ప్రదేశమున లాభకరముగ నుండునని నబదినపుడు అట్టి పనిల్ల లాభముపొందు భూములపై ఒక తీరువాకేటు విధించి వానిని జరిపించుటకు స్థానిక ప్రభుత్వము వారు చేయించవలసిన పరిశోధనలు మొదలగువానినిగురించి యాయభ్యాయము తెల్పుచున్నది. అట్టి విచారణనుగురించి కలెక్టరు ముందుగ నొక ప్రకటనమును చేయును. ఆ ప్రకటనములోని సామాన్య ప్రకారాలయొక్క లాభనష్టములగురించి నియమిత కాలములో దాని లాభనష్టముల ననభవించు భూమిభాగములు తమ యాజ్ఞాపకాలతో నమ్మకులను తెలుపుకొనవలెను. వీనిని రిజిస్ట్రేషన్ పిమ్మట దొరతనమునా రాష్ట్రవారిని మంజూరు చేయవచ్చును, లేక విడనాడవచ్చును. ఈయభ్యాయమున నూతన జలాశయ నిర్మాణమునా ప్రామాణిక ఉన్నవానిని అభివృద్ధి చేయుట భరించవలసిగురించికూడ ప్రకటించబడినది. అట్టివో వానికి కొత్తనీటితీరువ లేదును విధించి అభివృద్ధిచేయుట భరించుట యోచితురా యను సంకేతము పొడముచున్నది. గోదావరి, కృష్ణ, కావేరి అనంతపురములను వెట్టుబడి ద్రవ్యముమీద నిదివరకే నూటికి 16 మొదలు 20 వరకు లాభము వచ్చుచుండగా దీనితో సంతుష్టులుగాక యింకను హెచ్చునీటితీరువకేట్లు విధించురా? అది కేవలము కూడనిది. ప్రాయశః కాననకర్తలయొక్క యుద్దేశమట్టిది కాదని యూహించెదము మునుగులో గడ్డులాలేలే? 87 వ క్లాజు చివర ఒకటిరెండు పక్షముల క్షే. యానందేశ్వరమును తొలగించుట మంచిది, లాభకరము. (ఝిమ్మన లేటిపు) అనుభవమునకు విస్తృతనిర్వచనము చేయనంత కరకు నది యెల్లరకు భయపేతు నేయగును. 42 (1) డి. క్లాజు పకారము 10 ఏడ్లకోకతూరి యానీటికేట్లు మార్పుచున్నది చెప్పిరి. 80 ఏడ్ల నెటిల్మెంటులను నే రయితులు భూము లభి

వృద్ధిచేయుటకు తగిన ప్రోత్సాహము లేకున్నదనియు కర్మసంతు నెటిల్మెంటుగాని అనంతవరకు తక్కువగాని నెటిల్మెంటుగాని ఉండుట యావశ్యకమనియు సామాన్యకాననకర్త మొదలు (కొండవరకు వాడములు జరుగుచుండగా పడేంద్రకోకతూరి కేట్లును మూర్కుట కథికారము కైకొందమని నిర్ణయించు ప్రతాపము నము ప్రకాశిప్రాయమును బుద్ధిపూర్వకముగ తృప్తికరించుటయని యనకతప్పదు. నీటితీరువకేట్లు సవరణలు నెటిల్మెంటు కాలము నకు మధ్యను జేరెను తలపెట్టరాదు. కొత్తనెటిల్మెంటు సమయమున ప్రజల యార్థిక పరిస్థితుల గురించి విపులము గువిచారణ చేయబడునుగాన ఆ విచారణయొక్క శాస్త్రీయశాస్త్రములను వాస్తవమును విచారించుటకు ప్రజలకును కానననిర్మాణసభ్యులకును ఆవకాశముండునుగా 42 (1) డి. క్లాజును తొలగించుట సహేతుకము.

ఈ అభ్యాయము మొదలు చెప్పబడిన పనులవలన లాభమును పొందినట్లు నిర్ణయించబడి పన్ను విధించబడిన ప్రదేశములలో నీటి పాడవలన నెటిల్మెంటును ఏభూమియైనను పొందజాలదను కారణమున కలెక్టరు పన్ను వేయక మినహాయించవచ్చునని 44 వ క్లాజును మినహాయించు నూత్రము కలదు అట్టి మినహాయించు అధికారము కలెక్టరు యిచ్చుచుమీద శాధారమై యున్నది. ఒకానొక పనివలన నొకానొక యాసామికి లాభము కలుగనేరదని స్పష్టమైనపుడు పన్ను మినహాయించి తీరవలెనుగాని అధికారి యనుగ్రహమునై నది యాధారపడి యుండరాదు. మినహాయించు జరిగి తీరవలెనని ఆసామికి స్పష్టముగ తోచినపుడు సివిల్ కోర్టులో దావాచేసి శాస్త్రము పొందుటకు వానికి స్వాతంత్ర్యముండవలెను. 45 వ క్లాజు ప్రకారము నీటిపన్ను కేటుకు భూమిభాగములు ఆదేశము చేయవలసినది. ఆపన్నును చెల్లించుటకుగల బాధ్యతను గురించి సివిల్ కోర్టులో ప్రశ్నింపగుండదు. కాని దీని విషయమై పన్ను వేయబడినో అభూమికి తాను స్వామ్యుడారను (భూమిభాగము) కానప్పుడు అట్టి పన్నును తాను చెల్లించుటకు బాధ్యుడనుగానని సివిల్ కోర్టులో డిక్లరేషనును పొందవచ్చును. ఇది కేవలము ప్రమాదకరమగు కాననము. ఒకవేళ 88 వ క్లాజులో చెప్పబడిన నోటీసు జారీకాబడక పోవచ్చును. అట్టిసిటిలో నోటీసు అమలు జరుపుటకు సివిల్ ప్రొసీజర్ కోర్టులో జెప్పబడిన మార్గముల సభికారు లలంబించనపుడును గ్రామములో నోటీసు కట్టికమాత్రమును కాళ్ళతరముగ నొకడు నీటి పన్నును చెల్లించుచుండవలెనని చెప్పట ఆనుభవ, వ్యవహార విరద్ధము. ఇది సవరణ కావలయును.

Advertisement for Kaminiya Oil. Header: వెంట్రుకలే అందము? (Beauty is in the eye of the beholder). Sub-header: రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త! (Don't let it go, be careful!). Image: A woman looking into a mirror. Text: "Everybody's favourite Toilets, Kaminiya Oil, & Otto Dillabhar, Sold everywhere." Price list: 1 lb 2-0-0, 1/2 lb 0-12-0, 1/4 lb 0-8-0. Description: Kaminiya Oil is a refined oil that makes the skin soft and smooth. It is sold everywhere. Price list: 1 lb 2-0-0, 1/2 lb 0-12-0, 1/4 lb 0-8-0. Description: Kaminiya Oil is a refined oil that makes the skin soft and smooth. It is sold everywhere.

విదేశ వార్తలు

క్రొత్తమంత్రివర్గము

కాకానరెడ్డి ప్రభుత్వము

చాంబర్లనుగారి వ్యవస్థ

పార్లమెంటు ప్రెజ్డెంటు ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:-
క్రొత్తమంత్రివర్గము చేతను దండును అయితముగానే కాద
బడుచున్నది. ఈ పార్లమెంటు ఇరుగుసరికాలము ను క
యల సంస్కరణము జరుగదని తెలిపాల్సి మొగ్గాగారు కో
రాధికరిక ను దుటచే అనుకొనుచున్నారు.

అందరును కాకానరెడ్డి ప్రభుత్వమును సంతోషము కె దిగ
మంత్రివర్గమును బాల్మిక్ గారు సమకూర్చుకొంటున్నట్లును
విచారించుచున్నారు. అట్టి కాకానరెడ్డి గారిని మంత్రివర్గములో
చేర్చుకొనవలసికాలము కాకానరెడ్డి ప్రభుత్వ పోషకులు,
కాని చాంబర్లనుగారితో కలిసికొని బాల్మిక్ గారు ఏమియు
ప్రస్తావించలేదు. బాల్మిక్ గారు, ప్రతిపక్షములు, చాంబర్లనుగారి
తెట్టియడ్యమును నీచుగూడదని తెలుపుటచే ఊహించిరి. చాం
బర్లనుగారిగూడ అపహ్నించుకొనిన సర్ రాబర్ట్ హార్డెన్ గారు
బాల్మిక్ గారి నడుగ ఆయన లేదనిరి. అందుచే హార్డెన్ గారు కోరాధికరికను నిరాకరించిరి.

బొమ్మయ్య ప్రభుత్వమును తదవని గూర్చి యోచించుటకు
వ్యవధి గలచాయని ఇవాన్సు గారిది.

తరువాత బాల్మిక్ గారు చాంబర్లనుగారికి కబురంపి
అయినతో చాలకాలము మాట్లాడిరి.

భారీ అయినపుడు యునైటెడ్ స్టేట్స్ రాయబారద
నిని ఇచ్చెదనని బాల్మిక్ గారు తెప్ప చాంబర్లనుగారు నిరాక
రించినది తెలియుచున్నది.

బొమ్మయ్య గారు ప్రధానమంత్రి అయినవాడు నిర్వచింప
బడిన కార్యక్రమమునే ప్రభుత్వమువారు పాగింపవలె నని చాం
బర్లనుగారియుద్దేశ్యము. కాని నేటి పార్టీ సభకు ఆయనపోలేదు.

చాంబర్లనుగారి ఆక్షేపణ

లండన్, మే 27:- కాకానరెడ్డి ప్రభుత్వమువారు రంద
రును సంతోషముతో ఈ చేయుటకు తనవత్తువారి కవకాశ
ము నీచలేదనియు, బాల్మిక్ గారు మంత్రివర్గము చేర్చాల్సి
చేయువరకు ఆయన కేమియు తెలుపలేదనియు తన సహాయ
మును గోరలే తప్పక తోడ్పడియుండెడివాడనియు కాకా
నరెడ్డి ప్రభుత్వమువారు రందరును ఏక మగుటకు
తన అనుచరులకు ఎంతటి స్వార్థత్యాగమును చేయుటైన
తెచ్చి నేనువారు గారనియు తమ నియోజకవర్గమువారికి
చాంబర్లనుగారు 26 తేదీని తెలియజేసిరి.

మొదటినుండియు బాల్మిక్ గారు ప్రధానాధ్యక్షుడ
ని అంగీకరించువాడని ప్రావిధిభేదములన్నియు అంతరించుకొ
ననే గోరనియు ముందు ఈ ప్రభుత్వమువారు రందరును పూర్తి విక
సిత్యముతో నుండవలె నను తలచుతో బాల్మిక్ గారుండిరని
నమ్మక తీరదనిరి. కాని మధ్య కొన్ని అవాంతరములు అడ్డు
కొన్నవనిరి. సంపూర్ణ-సంయోగము కరువుటకు సాధ్యముగా
లేదన్న చాంబర్లనుగారి వలయుటకు అప్పుడు తేలికపడు
యనియు క్రొత్తను క్రొత్తములూ చాంబర్లనుగారు యందుకు ముఖ్య
మని తలంచుటయే కారణమనిరి.

ఇకర అవాంతరములన్నీ, కాకానరెడ్డి ప్రభుత్వమువారు
దను మరల కలిసికొని ఏకము గావలెనని బాల్మిక్ గారు
గోర ఇకర మంత్రులందరు అట్లుచేచో తరువడవులను వదలు
కొనవలసి భయపెట్టెదను వర్గమును చార్లెస్ తిలకలు తెలుపు
చున్నది.

గో ల్యామింగు వర్కింగ్ ఇవాన్సుగారు బొమ్మయ్య ప్రభుత్వ
జనరలుగ నియమింపబడిరి.

రూపనమస్య

ప్రాంకో బెల్జియనుల చర్య

లండన్, మే 27.-రాత్రి 11/25 ప్రాంకో బెల్జియను

నవ్వవరహరములపట్ల ఆపుకొనుటకు. సాము 14 ఇనుపదాళలు,
పొగాకు, చక్కెర, అల్పహాక్ చమురుమున్నగు వాటివలన
100 పానులు కావచ్చును.

ఆర్థికమంత్రియువన్యాసము

క్రొత్తమంత్రివర్గము మొగ్గాగారు ఇట్లు
వ్యవహరించె:-

ఇప్పుడు మనకు ముఖ్యమైన పరిస్థితు లెవవి? తాత్కాలి
యధ్యక్షాధిపతియైన నా ర్లేడ్ గారుగూడ యున్నావు నిధిలమై
యన్నది. పరిస్థితులు బాగునడుచును ఒకటి రెండున్నావి
మనకితరకర్తము అయినా దైసిది. పార్లమెంటు కావ్యాలము
యన ఎరికిని కలిపెనున్నది. పరిశ్రమ కార్యములు ఇంతవరకు
యన మెరుగి ను వీరభయము బాదుచున్నాడు. కాశీమహర్షి
యగుట విచ్చలవిడిగ కేటగిరినది. అట్లు వ్యయభయములకు మన
ఆర్థికస్థితిపరిస్థితులకు భంగకరము. దీనివలననే కొంతవరకు ప్రజల
తప్పుల భారమునే క్రొత్తమున్నాడు. దీనివలన అన్నియు
బలపించ బడుచున్నది.

నడుమైన శాంతియు-మిత్రవ్యయము

ను మన కరత్యము. అంతర్జాతీయ శుభంధములకు అడ్డు
లేక అవ్యవస్థలకు పరిస్థితు తేలికపడెను. ఆర్థిక విశేషాంగ
విశ్లాసము మీద ఆచారము తీర్చక విశ్లాసమును క్రొత్తగ
వీర్చుట చేసికొనవలెను. ఈ ర్లేడ్ గుండి ఏమితివృద్ధి
యనము బాపలేకపోతిమి.

ఇట్టి పరిస్థితులలో మనము క్రొత్త ప్రభుత్వమునకు
తోడ్పడవలసి వచ్చినది. బాల్మిక్ గారు కందయను తోడ్పడెదరు.

ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితుల కనుగుణించి క్రొత్త ప్రభుత్వము
వారు తమ విధానము నేర్పాటు చేసికొనవలెను. మన వర్తక
ము మరల కలిపి గాంచి పూర్వపుపరిస్థితులను గాంచవలె
నన్న వ్యయమును తగ్గించవలెననియు అయిట క్రొత్తమంత్రి
నెత్తరాదనియు బొమ్మయ్య గారు రనిరి. అట్లు చేసిన మన ఆర్థిక వివరము
చక్కపడును.

కొన్ని కంటు లిట్లే జరుగవలెనని బొమ్మయ్య గారు తెలి
పినను కొన్ని కంటులను అక్షయము అవలెనని బొమ్మయ్య గారు
అంగీకరించిరి. ఆది చేతమన కరత్యమున తోచిపో మనము త్యా
గముచేయవలెను.

బొమ్మయ్య విజయ భయములేదు

ప్రస్తుతము వర్తకము తనివారల పరిస్థితులు ఎటులున్నది
తెలిసికొనవలెను.

ఒక్కపక్షమువారే అభ్యర్థముగ నిలుచుచున్నారు. కాకు
న్నావలెనని వీరిసంఖ్యకే చిహ్నముగా నుండుటకు ప్రయత్నించు
చున్నారు. వీరే కార్యకర్తమునాడు కార్యకర్తలమై తెప్ప
నను ఇంగ్లాండులో ఇప్పుడు బోలెడివిజయ భయములేదు.

కార్యకర్తమువారు పెట్టుబడి భవముమీద వన్న విధిం
చవలెననియు బొమ్మయ్య గారు వ్యవహారములు గూడదనియు ప్రక
టించిన కార్యక్రమమును బాదిరి. మాంధవముమీద వన్న
వేయుట పాగినినది. వృధాభయతప్ప వేరుగాదు. కన్నులనువిధించ
మనువాడు వివరమును పూర్తిచేసి గ్రహించియుండగని నా
యభిప్రాయము. ఇట్లు ప్రభుత్వమునకు సామ్యము చేయవలెననియు
ట వివాదకరమనిరి.

గియోల్ ప్రతిపక్షము పోగతేదు. అనిచి
వేయబడెను. మనచేతములకు అది కేసు.

ప్రస్తుతము ఒక్కబోర్లారావర్తముచున్ననే కొంతవరకు
కాంతము, వైద్య మేర్పడును. మనకు కాంతియేగాక, తగ్గింపు,
విశ్వాసనియునుగ పాలనము గావలసి యున్నది.

బ్రిటన్ విదేశాంగవిధానము

లండన్, మే 27:- బాల్మిక్ గారు యాతరగియ
సమితి పోవనవస్థలకుగూర్చి విదేశాంగ విధానమును పూర్తిగ
పరిశీలించుచున్నాడు. నవ్వవరహరములు, రూప ప్రాంతానికూర్చి
తీలను ముందుగ నే పరిష్కారము చేయవలసివచ్చెడి. అట్లే వెంట
ఒడంబడికను పునఃపరిశీలించెదని అనుకొన్నారని అబ్బయ్య కర్తక
ప్రాయమున్నది.

బెల్జియనులపై విశేషాంగ మంత్రిపూరిననుకొను. కాని
బాల్మిక్ గారుగారి ఆలోచనముగ నుండుటకు తీరి కార్యక్రమమునను
చున్నానిరి.

బెల్జియనులకు కడపటి జర్మను లేఖను అతరించుటలో
కోముగర్హితి. మరలబాల్మిక్ గారును బొమ్మయ్య ఆభిప్రాయమునకు మిత్ర
ముండెడి సుఖిభావ మొనర్చుచున్నాడు.

సామిప్య ప్రాచ్యసమస్య

తురుష్కీకునమస్య

కరగటుచ ప్రదేశము

లాసేన, మే 26:- నవ్వవరహరములగుర్చి గ్రీకుల
దను, తురుష్కలకును జరుగుచున్న విషయకరస్థితులు నేటికు
ధ్యాన్యము తృప్తికరముగ పరిష్కారమైనది. తురుష్కలకు
కరగటుచాత్రికము నివృత్తమై నిశ్చయించిరి. వివరములను
ముందు అలోచించెదరు.

దీనివలన గ్రీకులు చాలశుభాకంఠి.

ఒడంబడికమరతులు

లాసేన, మే 26:- అనియ మైసరులో అన్నిటిని గా
కన మొనర్చి నవ్వమును కలుగజేసితిమని గ్రీకులు ఒప్పుకొనిరి. గ్రీ
కులు నవ్వవరహరముల నివృత్తికు డబ్బుతేనెదను తురుష్కలకు
నవ్వవరహరమును వదలుకొనిరి.

కరగటుచాత్రికములో కరగటుచ పట్టణము, కరగటుచ
బర్లేయూ సరిహద్దులను ఇనుపదారియు గలవు. ముద్రాన్
యధ్యవిరామమునుండి తురుష్కగ్రీకులు పట్టుకొన్న నాకలను
ఉధియులును వదలిపెట్టవలెను.

సభాసభరమున వెనిజులాన్, ఇస్మితుగార్లు కన్నుర్య
ము గావించుకొనిరి.

తుర్కీలోనున్న విదేశీయులను గూర్చిగూడ అనుకూల
యగ నే పరిష్కారము జరిగెను.

తురుష్కప్రతికాప్రచారకులు అసంతృప్తు లగుట

లాసేన, మే 27:- గుర్తొనగుటకు ఇంతవరకు అడ్డుముగ
నున్న తురుష్క గ్రీకుసమస్య మిత్రవేదలి యు క్రితకను ఇస్మి
తు వెనిజులాన్ గార్లు నడుదేశములచేతను పరిష్కార మైది.
ఈ అడ్డు తీరిపోయింది. అంగోరాబాతీయ సభవారి ఒడంబడి
కను అంగీకరించెదరా యను సందియములు బయలుదేరినవి. తురు
ష్కప్రతికాప్రచారకుల కిది అనుకృతిగ నున్నది. వీరు తురు
ష్కలకు కావలసినసామ్యముగాని రాష్ట్రముగా దనుచున్నారు.
కాని అంగోరాబా తీ ఒడంబడిక నంగీకరించెదరని ఇస్మితుగార్లు
అతియచున్నారు. ఈ వారములో గుర్తొనకుమనని ఇస్మితు
గా ననుచున్నారు. కాని ఇంకను రెండు సంకతులు పరిష్కా
రము కావలసియున్నవి. తురుష్కదేశములోనున్న విదేశీయు
లకు విచారించు న్యాయస్థానాది విషయములు, తురుష్క
ప్రభుత్వములమును ఏకరస్యతో వెల్లింపువలయు నను సంక
తియు లేలలేదు. ఈ విషయములలో మిత్రవేదలి అంగీకరించె
దరని కోవదు.

బల్గేరియనుల ఆక్షేపణ

తురుష్కల కనకాలముగ ముగ్గుచేయుదిన క్రేషి
యను సరిహద్దులకు బల్గేరియనులు అంగీకరించుటలేదు. బల్గేరియా
వారి లాభములను పొందించి ఈ సమస్యను పరిష్కారము చేశ
వలెనని బల్గేరియనులు రాయబారి సర్ హోరెన్
రం బోల్డు గారికి తెలియజేసిరి. ముఖ్యముగ
ఈజిప్టుకు సమగ్రప్రదేశమును గూర్చి బల్గేరియనులు వట్టుదల
జూపుచున్నారు.

కాకానరెడ్డి బోమ్బాయి అందరును మొత్తము మీత
గ్రీకుతురుష్కనవ్వవరహరములకు తృప్తిగ నే అదరిం
చిరి. కాన ఇంతవరకు ఆమోదించునపుడు అంగోరాబాదుగూడ
నిరాకరించ రని తలంచుచున్నారు.

కానీ, పెట్టుకులో కొట్టట బయలుదేరినది. తుపాకుల
తోడను శస్త్రాశులుతోడను పోరిరి. నలుగురు చనిపోయిరి.
30 మంది తురగాకులైరి. 100 మంది అరబ్బుదేయబడిరి. కాని
పెట్టుకులగూడ అల్లరులు బయలుదేరినది. ఇద్దరు చనిపోయిరి.
18 గుర్ర మరగాకులైరి.

ట్రాన్సు జార్డానియా

ప్రభుత్వమువారి స్వాతంత్ర్యమును సార్వభౌమని తరపున
పాల్పాడు క్యము అల్గోగాకు ప్రకటించిరి. కారా తిరుగబాటు
ఒర్చినవారిని మన్నించుకొనెననియు తెలుసాలో నున్నవారి సభ
ని విడిచిపెట్టెదమనియు తెలియజేసిరి.

The Principal, Theosophical College
MADANAPALLE

రంపవీరూరి

విశాఖపట్టణం ఆంధ్రపత్రికా విలేజరి 27-5-23

సభ్యులను గూర్చి కేవలం 22 మందియే ఇండియన్ పీజిల్ కోడ్లు 121, 121-ఎ, 122, 143, 145, 148, 302, 395 కేసుల ప్రకారము శ్రీ ఇండియా చక్రవర్తిగారియే యధికారమును మున్నగు మరి 7 సేవలు చేసినట్లు తెలిసిన కేసు విచారణ యావల 216 తేదీకి అదీవల్ విజెస్సీ కేసును కట్టించి. హెచ్. అంటు, ఎం. ఏ. వి. సి. ఎస్. గాత్రాల్లలో జరిగిన ఫిర్యాది కరణ ము-గా-రా-త్రి, రావు బహద్రుల బలిశేషి నూర్జానాబాద్ కృష్ణగారు హాజరయ్యిరి. వారికి విజెస్సీ ప్రాసీక్యూటరు ఇన్ ఛార్జ్ ఎన్. గజేంద్రరావు గారును, వాడవలెదాదానినకు తీర్మాన సహాయముగా నుండిరి. ముద్దాయిలు నిన్నహాయగుడతే ఆద్రోలు అప్పలనరసయ్య వాయును బి. ఏ. బి. ఎల్., గాత్రాన్ శ్రీప్రసాద నరసింహుడు పంతులు గారును ముద్దాయిల తంతున వాడింతుడు కు ప్రభుత్వమువారికి విర్యవచిరి. వారిలో నామమాగడ కొలది కలము క్రింద నే జయపురము సుప్రసాదము అప్పలంబు దిశాగా నుండిరి. గనుక వారికి మనస్థితి ప్రబల తోను వారి ఆచార్యవరసలలోను పరిచయము కలదు.

ఇదిగో గాని విచారణ ఆశాను జుద్దాన్ము 1.30 కు ప్రారంభ మయెను. మొదట ఇండియన్ సేవలు చేసినట్లు చదివి నిశ్చయిరి.

రంపవీరూరివాడు 22 నుండి వైశిఖి శ్రవణము కేసు తిరిగి 26 వ తేదీకి విచారణ ప్రారంభ మయెను. ఫిర్యాది కరణ రావు పాతలపరికి జరిగినది. ఆనాడు సాక్షులరెవరినూ ముప్పది లోతుండుగురు సాక్షులవిచారణ అయినది. ఆశాను మొత్తము 12 గురు సాక్షుల విచారణ అయినది. అందులో మొదట 1.30 వ సాక్షులుగా తాటా చిన్నయ్య అను నరకు ఈ చిరుస సాక్షులను ఇచ్చెను.

తాటా చిన్నయ్య పాతము - "నేను నా కామపాలెను గ్రామముననున్న. 22-5-22 వ తేదీకి నామనల్లి పూటిపల్లె జరిగిన పోట్లాట దగ్గర నేను ఉన్నాను. అప్పుడు తుపాకీదెబ్బ పడెను. తరువాత కాట్రుగడ్డగ్గు బసవేనయిన్ని పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరల్ గారినిన్ని అసిస్టంటు నూపరింపెడెంటు గారికి కలిసికొంటిని. అప్పుడుండి మే మందరమును 60 మంది మనుష్యులతో వాయనల్లి పూటికి వెళ్లితిమి. ఇతలో తుపాకీ గుండు పేల్చబడెను. ఆగుండు నామనల్లిగ్రామంకి నూపరిం పోయెను. ఫిర్యాదిదార్లు ఎట్లవెనుక వాగుకొని యుండి తుపాకీలను పేల్చుచుండిరి. దిశస్థి పోలీసువారునూడ గుడ్డను పేల్చి మొదలిదిరి ఈదెబ్బలతోగా ౧౦౦౦౦౦ 182 కాపిట్టులు బొడ్డు బెహరా అను జాయన చనిపోయెను, మరి మూడు చనియును జాయనకువార పిర్యాదిదార్లు మే కామపాలెమందల్లి నన్నును వేరొక అల్లు రామస్వామినిన్ని పిప్పలబొడ్డికి నలవంత ముగా వీసికొనిపోయిరి. అప్పుడు నన్ను గోరియరైత విరిచిపెట్టెను. పిప్పల మేను మాత్రము విప్పకొని పోయి పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటుగారిలో వెళుట నే తనంతరి నిశ్చయించి చెప్పితిని. 3, 50 ముద్దాయిలు పిప్పలబొడ్డదగ్గర పిరూరి దార్లతో ఉండగా నేను చూడితిని. ఇప్పుడు వారిని పోల్చు కలను. నేను కాదుగా నేటా త కలను. కావున అన్నితూపలను డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటుగారికిమే చేసితిని. ఫిర్యాదిదార్లు తుపాకులకొరకు నన్ను బాధపెట్టుదురనే నేట్లు చేసితిని యీసాక్షి చెప్పెను.

కేరళాని పాతము తా|| తన అల్లు రామస్వామి సాక్షులు:- 22-5-22 తేదీకి ఫిర్యాదిదార్లు మా గ్రామము వచ్చిరి. ఆ దినమున తొలిదినమే వారు చింతల్లి స్టేషనును వోయకొన్నార. ఆ గ్రామముకాదాయదగ్గర ఫిర్యాది దార్లవచ్చి తమకు తమకు గుండుపెట్టెను సామానులను మాయమిరి కొంతమంది జనమును ననాయ మిమ్మకొరిరి. గోరియరైత గ్రామ గామ గంట వరగాళ్లు నాకు కొన్ని పెట్టెలను యెత్తి, నూకా దారు నిన్ను తీసికొని వెళ్లమని చెప్పె జరి కాతోవారు చెప్పిరి. అందుకే కృష్ణాకేపేటదగ్గర ఫిర్యాదిదార్లతో వారిసామాను నూపిరిన నేను పోతిని. పోలిగి పోతురాజు కేరళానిపాలె ము) తాడ కాతోకాటు ఫిర్యాదిదార్లసామానులు మోచెను. ఫిర్యాదిదార్లు కృష్ణాకేపేటకు పోవు కున్న కుండు నూకు తప్ప కొట్టుకొను చెట్లమరి గోడిపిల్లనూకాకు ఆజూనించుటకే నరకు దగ్గర వాయించుచుండెను. ఫిర్యాదిదార్లు కృష్ణాకేపేట

గ్రామంలో ప్రవేశించి. కాంతి వెల క్గర కండుకుడ్డల తాల్చిరి. అప్పుడుండి వారు పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్లిరి. అప్పుడు నూకాకు తిరిగొన్ని గుండ్లను పేల్చిరి. వారు తరువాత పోలీసు స్టేషన్ లో ప్రవేశించి మండు గుండును, తుపాకీలను, దోచు కొనిరి. తరువాత కామకొవల దగ్గర వచ్చి పూర్ణ లక్ష్మీదేవి గారిని రాజుగారు బియ్యము జరిగిరి అరెస్టు 15 మందముల తియ్యము ఇచ్చెను.

మరియుక కొమలితాడ మరొకని బియ్యము నిచ్చెను. మరి కొంతమంది ఫిర్యాదిదార్లు లక్ష్మీదేవి దుకాణమును వోయకొని కొన్ని బియ్యమును తీసుకొనిరి. అక్కడండి (21 అంపు) తోటలూరు మినుగా చింతలపూడి పూటనకు పోవుటక బయలుదేరిరి. ఇంతలపూడి పూటనదగ్గర ఇదివరకు వారు వోయకొన్న మండుగుండు పెట్టెలను బద్దలకొట్టి విట్టదరిగా తండుకొనిరి. ఫిర్యాదిదార్లు రావోమ్మంగి పోవుదారిలోనన్ను పూటనదగ్గర నేను ఫిర్యాదిదార్లను తప్పించుకొని నా గ్రామము పాలెపోయి వచ్చి ఆసంగతి మా నూకాకాకతో చెప్పి వై ఆధికార్లు రిపోర్టు చేయుమని కోరితిని. రెండుమూడు ది ముఖ పోయినదివరకు నూకాకాక రిపోర్టు చేయి తేదని తెలిసి నేను కృష్ణాకేపేటకు కృష్ణాకేపేటకు మకాము చేసియున్న డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటుగారిలో ఈ సంగతి అన్నియు చెప్పితిని. తరువాత రెండుమూడు ది న ముఖ పోయినదివరకు వాయంటిపల్ల నేను తండుకొనిందగా మరల ఫిర్యాదిదార్లు వచ్చి నేను ఆధికార్లు భగ్గట్టా యిచ్చితిని అనుమానించి నన్ను పట్టుకొని కొట్టిరి. ఫిర్యాదిదార్లు నా చేతులను విరిచి కట్టి పీకాయపాలెను తీసుకొనిపోయిరి. అప్పుడు తాటా చిన్నయ్యను కూడ పట్టుకొనిరి. ఆతను ఫిర్యాదికో కలియుటకు ఒప్పుకొని యందలేదు. అందుచేత ఆతనిని పట్టుకొని కొట్టి (కాక్తో) విరిచిట్టి డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటు ఫిర్యాదిదార్ల తీసుకొని వెళ్లిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారి తాలూకా భోజన సామగ్రిలను విన్నవించి తెలిసి కొందరు ఫిర్యాదిదార్లకు ముప్పుల దగ్గరను ఒప్పుగించి 80 మంది ఫిర్యాదిదార్లు భోజన సామగ్రిలను వోయకొనిపోయిరి. మేము మెల్లగా కాక్టంభనము విన్న కొని చిన్నయ్య నేను చింతి నికరాత్రి సమయమున ఫిర్యాది దార్లపాలెనుకి తప్పించుకొని పారిపోతిమి. మరకలిదినమున నేనున్న చిన్నయ్యయున్న కృష్ణాకేపేటకు చేరి అప్పుడు అసిస్టంటు నూపరింపెడెంటు కేసిగారిలో ఈ సంగతి చెప్పితిమి.

నేను ఫిర్యాదిదార్లతో కలయికపోతే నన్ను చంపేస్తాననే భయముతో కలిసితిని. కావలెనే మరొకందరు ఫిర్యాదిదార్లకూడ భయమునకు నే రాజుకో కలిసియుంటిని. అని యీసాక్షి చెప్పెను. చెడకల్చి జో అసిస్టంటు సర్జను ఏ. సి. ప్రభువుగారు సాక్షులు:- నేను ఇంత తక్కువైన (ఫిర్యాదికాలములో) లంబనిగోనంటిరి పోలీస్ థ్రవరము రివక్య 1875 నెంబర కాని పేరియ అకు కృష్ణాకేపేటకును కొకే జరిగిచేతిరి. అది 22-5-22 వ తేదీకి జరిగెను. కేసును యూనిఫారము జున్నులగా నున్నది. కేసుకుముఖమును బట్టి జరిగింది 2౦౦౦ నే పోల్చు కున్నాను. రంపవీరూరి లలవయ నన్నది. తుపాకీగుండు దెబ్బ లేమిన్న కేసునువైతేత్ర వైరెంతుగాములచరకే ఆతను మృతి నొందెను.

కేసులో వచ్చిన పోలీసు కానిస్టేబల్ భావ్యకాయలకు రావు ఏకారమునకే తండ్రిపూయెనో కాటిలో చెప్పియుండ తేను చెప్పెను ఏకయై మొదటకుత్తులతో తగిలియుండెనన్ను నని యీసాక్షి చెప్పెను.

అన్నవరం కేసు విచారణ

ఆంధ్రపత్రికా విలేజరి - రాజమండ్రి 27-5-23

17-4-23 తేదీకి రంప వీరూరి వాయనదైశ శ్రీ అల్లూ కేతారామరాజుగారు అన్నవరం వచ్చి రినియె, అప్పుడు కొంత కాలముండి, పూవారు కావరించి ఫలములను దినెననియె, ఆ శంభువులతో తూనునకు ఫలముల నిచ్చినందుకు, ముగ్గురి మిన కేసు చేయబడె నని ౪౦ జనుకులకు విడితీయె.

ఈ కేసు ఈనెల 28 వ తేదీకి వ్యావృత్తిలో వెద్దా త్తరు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారు రకు మహంతుగారి యెదుట విచారణకు వచ్చెను. ప్రాసిక్యూటరు యుక్తపెక్టరుగారు రకు కేసులరెక్కొ నూకుదొంగారు నన్ను మేటు కరవున పని చేసిరి. మొదటి ముద్దాయి బట్టి నుర్పూరాపుగారు ప్రిడరను పెట్టుకొనెను. కామకొడి కాత్తురకు లకు తిరగుంటు- స్వీ రినిగనూర్ గారు 2 వ ముద్దాయి నానా, వెద్దాత్తుం

ప్రిడరు జి.పి.పూర్వపువాయెనుగాకు 3 వ ముద్దాయి కరవునకు వోజెరిరి.

ప్రభుమును ఏజిస్ట్రేట్ స్పెషలు మ్యాజిస్ట్రేటును డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటు సాక్షి మిచ్చెను. డిటారి ప్రారంభమైనది లగాయతు ఇప్పటివరకు జరిగిన వృత్తాంతమును గురించియూ, పిర్యాదామును దైవ సీతారామరాజుగారిని గురించియూ మంచి కథను తెప్పిరి.

నూ క ర్నం టు సాక్షులు:- "ఆ రంభమున పిరూరి దారులు 80 మందియుండిరి. వీరి కంఖ్య కొద్ది కాలములో 160 కరకు, హెచ్చిరి. పోలీసువారిలో డిగ్రీని కొన్నిచరాజములు జూరిరి. ఆ కరణము చే వీరి బలము తిరిగి 150 నుండి 120 కు తగ్గిరి. కరన్న మెంటు కరకునకు మొత్తము మిన 1000 మంది కరకు పని చేయు చున్నాడు. ముగ్గురు మైనదన అక్కిరెడ్ల, 25 కంది కలుషకెక్కు ర్లు, 6 గురు ఇన్ స్పెక్టర్లు, 400 మంది బలబారు పోలీసువారు, విగిలినవారు బల్లారి పోలీసుబలను. రాజుగారి ఆకార వ్యవహార ములను గురించియూ, వారుభోజనపదార్థ ములెట్లు సంపాదించు కొనుచున్నదియు విశేషముగా నాకుదెలియెను. ఈవిషయమై నేను విచారించుచుంటిని" అని యీసాక్షి చెప్పెను.

2 వ సాక్షి:- అన్నవరము పోలీసు సబ్ యుక్తపెక్టరు సర్జను ముచ ప్రభాగ రియల చెప్పిరి. "రాజుగారు 17-4-23 తేదీకి అన్నవరము వచ్చిరి, నాకు కలుకుచేసిరి, తుపాకీలను, తుటాకను యిక్కలనినకని-అడిగిరి. అటుపిమ్మట రాజుగారు గుర్రముదగ్గర వెళ్లిరి, నేను దగ్గరయూళ్ల గ్రామమునకుల కొరకు కలుర్లు పంపిరి. రాజుగారిని అరెస్టు చేయటకు సాయ పడెననెను" కొరితిని యీసాక్షి చెప్పెను.

3 వ సాక్షి:- రాజుగారి అనుచరులలోని ముఖ్యుడైన మల్లవోరగారి గురించి 3 వ సాక్షి యైనకొల్లనాన్నయను నొక బంధుమనిషి ఈక్రిందికథను తెప్పెను. "మల్లవోర పోలీసు సబ్ యుక్తపెక్టరుగారియెద్దకున్న బాతులమ్మని ఆధికారముచేసెను. అప్పుడు కలుషకెక్కు కుల్లవోరనుప్రతిమానినూ,వాయబొత్తి గమనకు నీళ్లవడలకొనవలసివచ్చెను. గాన నన్ను తీయింపు దని ప్రార్థించెను. అప్పుడురాజుగారుకొమ్మలవోర మారు కొవలనిన దని చెప్పి కలుషకెక్కుకరుకు సహాయము చేసిరి. రాజుగారికి నీళ్ల,ఫలములు, సామానులు ఎక్కిచ్చికో నాకుదెలియెను. 8 వ ముద్దాయి యెక కేసువోరగారిని అనుచు మందవట్ట చేను మా త లేదు పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింపెడెంటుతో మొవటిముద్దాయి రాజుగారికి ఫలములు సామాను యిచ్చి రిని చే జెప్పెను. పోలీసు నూపరింపెడెంటుతో 2 వ ముద్దాయి రాజుగారికి ఫలము లిచ్చిపెట్టుగా, 8 వ ముద్దాయి రాజు గారిలో కేసువరము తెల్లపెట్టుగాని నేజెప్పెను. 2 వ ముద్దాయియెన అూరకి వెంకటలక్ష్మీనారాయణగారి వివరంబియెన వామనమూర్తిగారిలోనే నామకండుకు నేమియు ప్రసంగించలేదు. నేను వామనమూర్తిగారికి ఏమియుచాకలేను." అని యీసాక్షి చెప్పెను.

4 వ సాక్షి:- వెంకటాల్ వెదనూకాలు సాక్షులు:- "నేను మంగలివలపుడను, అన్నవరం జేవాలయములో నొకరును రాజుగారు అన్నవరం వచ్చిపుడు జేవాలయములో నొకరి నూపరింపెచ్చిరి. మూడకండుకాయి నచ్చుట చూడలేను. 1 వ ముద్దాయి, యెక కేంబు పుచ్చుకొని రాజుగారియెద్ద నిలబడి యుండగా చూచినాను. రాజుగా రావెయిపుచ్చుకొని పూజ చేసికొనుట తుపయోగించిరి." అని యీసాక్షి చెప్పెను.

5 వ సాక్షి:- కేలంగి కొండయ్యగారి సాక్షులు:- "మొదటి ముద్దాయి రాజుగారికి పాలు, ఫలములు యిచ్చెను. 8 వ ముద్దాయి దగ్గరగా ఏమియు తెనుకుండగా నిలబడియుండెను" అని యీసాక్షి చెప్పెను.

6 వ సాక్షి:- చూడిన పిరస్వామిగారి సాక్షులు:- "నేను అన్నవరం గ్రామముననున్న రాజుగా రన్నవరం వచ్చినప్పుడు నేను తిరిలో లేను అన్నవరం గ్రామ మననలు అందుచే అక్కడ జరిగిన విషయములను గురించి నాకు వివరములు తెలియవు. రాజుగారికి యిచ్చిన, గులాబి కామ ముట్లు తిరిగివారికోట్లతో దెబ్బ మాయూరిలో మరకడను వోరెత్తు" అని యీసాక్షి చెప్పెను.

8 వ సాక్షి:- మూర్తా గుంటయ్యగారి సాక్షులు:- "వ్యావృత్తికరులైన కాని మన జేకమునకు స్వరబ్రహ్మ లభింప దని రాజుగా రిజమండగా నేను విన్నాను." అని యీసాక్షి చెప్పెను.

9 వ సాక్షి:- ఎ. వి. మాణిక్యగారి సాక్షులు:- "నేను జేవాలయములో పూజారిని నేను రాజుగారు అన్న

వరల వచ్చినప్పుడు ఈ వార్త తెలియవారి అధికారుల కరిగించుటకు నిర్దేశించబడినది. అందుచే అక్కడ నేమి జరిగినో నాకు తెలియదు" అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

19 వ సాక్షి:—కొనుటలేదే గంగన్న గారి సాక్ష్యము. (అందుచే అందుకొని కొంతమంది రాజుగారితో కేసు ముద్రాయి కి భాగము కాగా నేను మూని. ఏ" అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

అందుకు యీ కేసు 25 వ తేదీన లెక్కన గ్రహములో విచారణ జరుగుచున్నప్పుడు ఈ కేసును విచారణ ముగించిరి.

ఆంధ్ర పత్రికా పత్రాధిపతి - కాకినాడ 26-5-23

ఇండియన్ పోస్ట్ కౌన్సిల్ 216 వ. కౌన్సిల్ (వారము) అన్ని వరము (గ్రామములైన చిత్తూరు, నల్లపాపాపు 15 వ. అయిదు), తిరుపతి, కృష్ణానగరము, అనికెట్టి తక్కువ దొంగలకును కేసులకు (గ్రామములైన కామూరి సూర్యవరకే గాపు (వరము) దూరమైది అక్కడ గాల్లకును వారింట బాధితులందఱు యిదివరలో తెలియజేయబడినది. 16 వ తేదీన జగ్గంతులలో పెద్దాపురం దీనివలె మేజిస్ట్రేటు యీ కేసు విచారణచేసి దూరమైది అక్కడ గాల్ల విడిచిపెట్టిరి. కొంతవరకు ప్రాంత మాన్యక సాక్ష్యమైది. 28 వ తేదీన ద్వారాపుడిలో ప్రాంత మాన్యక సాక్ష్యము ప్రార్థించెను. 29 వ తేదీన నల్లకలలుపు వరములో (కామూరికి) అయిదు. కేసు అధ్యక్షమెట్లు వినుటకు పెద్దాపురములో జాజ్ రెండవ తేదీ వాయిదాజేయబడినది.

మొత్తం 9 వందల సాక్షులందఱి. ముద్రాయలు పాటు పూర్తయినవి శ్రీరామరాజుగారికి కమిషనరీ అకరీయిని ముద్రాయలపై తిరిగి సాక్షులు తెచ్చిరి. కేసు ముద్రాయకరపున మీమంటల క్షేత్రసంహారము గాల్లను (రాజుమహేంద్రవరము) దాకలి క్షేత్రావరముగాల్లను, (పెద్దాపురం), 8 వ ముద్రాయకరపున గడ్డల కృష్ణారావు వాయదగుగాల్లను (పెద్దాపురం), 4 వ ముద్రాయ కరపున 21 22 దుర్గటి కేసుగిరావు అవసరాల కామేశ్వరరావుగాల్లను వక్తుగా నుండి జరిగెనది. మొదటి ముద్రాయకరపున ఎకవ తేరు-

ఇదియే మీకు లభించిన గొప్ప అవకాశము

ఈదిగువ వివరింపబడిన ప్రమాణముల కను అమూల్య గ్రంథములను తమ స్వరాజ్యనిధికి కయిలో కొనుగిరి, వేరేవరములకు నాంధ్రులు యుభయముగా తోడ్పడి వీనికొని తెలవఁది కథకమగు ధనమును వేరొక్కరి కేదము.

గ్రంథముల వివరము నెల

(1) శ్రీయత ఎస్. గోమధంగాడ పబ్లికర-తిరుపతి కళిక్రేసి.

గాంధీజీమహాత్ముని ఆలోగ్యదీపిక (రైదు-టు-పాల్) తెలుగు 5-5-0

(2) శ్రీయత గట్టుపల్లి శేషచార్యులుగాడు-పెన్నుతూరి, శంకర్ సభాపర్యము, విరాటపర్యము - తెలుగు అక్షరములతోను-తెలుగు రాష్ట్రముతోను - తెలుగు కలసి తపాలకూరి సవర 5-0-0.

(3) శ్రీయత డి. కె. భరద్వాజగారు మంగళూరు. స్వరాజ్య వైఖోదీపికా, - రైలి పోటీకసవరు 1-4-0 ఈ పుస్తకములను కొనుగొనుచు సాక్షు ముందుగా కంపకరకు. ఏ. పి. పోతులూ పుస్తకములు కంపకరపు, కాకల సిన వా కిలుల వామకరకు.

"తిలకు స్వరాజ్యనిధి, హిందూపత్రికా కార్యాలయము, మాంటురోడు మదరాసు".

తన్నపురికి దాసుగారిరాక

వివరములు

"దాసునెల 1 వ తేదీన కవరమునాడు కలకు 11 గంటలకు తేనుకరపు రామదాసు కంతులుగారి కృపామున దాసుగారికి ఉపహార భోజనము.

తాను తా.తి 8 గంటలకు కాస్తా పోలికనుకప్పులో దాసుగారికి. ఏ. ఆర్. పోలవరపురాజుగారికి విందుచేసెదనది.

2 వ తేదీన తేనారమునాడు సాయంత్రము 8 గంటలకు కాశ్యోక్త పూసముల కంపకరము

తా.తి 9 గంటలకు తన్నపురి పోలికనుకప్పు దాసు గారి కాశ్యోక్త మొదలగునది." అని పత్రికామూర్తిగారు ముద్రాపాసిరి.

గాంధీమహాత్ముని ఆలోగ్యము

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు మహాత్మునిసందర్శించితి

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును లక్ష్మీమమ్మగు వారికలు ను సులక్ష్మి సత్యాగ్రహశ్రమమునాటి బయలుదేరి ఎవడ చె సాలకేని యీనెల 18 వ తేదీన మహాత్ముని సందర్శించ గోరి నూపర్నెంటుగదిలో వారుడగా మహాత్మునికుంగిని క చిచ్చిరి. మీ ఆలోగ్య మె టు లు న్న క ని శ్రీమతి గారు మహాత్ముని కడిగిరి. "ఈ కేసులందఱును నేరొక వాడు అయినది (రాజకీయము) అవదు నేనా విరేచనములు కాలేక. నాటికాతి తీవ్రతకు కడపుకొన్ని కచ్చింది అతాధ భరింకవలదిగాకుండ మూడుబోలుండెను. నాక్కడ కచ్చి కాద (గ్రామిన్యార్థ) కలుగ నున్నదికి అనుభూతకడి అత యింకొక కలు చె నెను. కనుపుకొప్పిలవన వేలవరుకుకాక వచ్చినది 101 తీగిలవ మీ తి జ్వరమారలేను. రెండు బోలులు మాత్రమె జ్వరముకానె ను. కొంతకాలము కరకుడి ఏపనియను కేసుకులకని దా క్కురు చెప్పిన దువనే నిపుడు నూలందరుకుకాక మూడెసిరి. ఇపుడెనియును చేయబడుతున్న విషయములలోను ఎట్టిలోప మును లేకుండ నుపరచును చే నుకుకూరు కేసుకోరిక అవర వదార్థముల కచ్చిటి నిచ్చుచున్నాను. నన్నిపుడు నియంతావల లకు మార్చిరి. అకట కిరాలకుగు భాగ్యలమున్నది. ఈ దాగు గా తరుగుటకు వీలుగానున్నది. నేటిపరకు కేసు కుడు పాటు మాత్రమె తినుచున్నాను. కేసుకుని లొట్టె తినుచును తేను. వెనక కన్ను తూచి కచ్చిటి కం టె నిపుడు గూడ కేసుకి సానులు కచ్చియేయున్నాను." అని మహాత్ముడు నడిచెను. ఇపుడు యింకలూలు యుగ్గిరు, మంజిరాలి నికాతాగార్లను మహాత్మునియొద్దనుండెచ్చిరి. మహాత్ముడు మాన్యోత్సాహము లు కలిగి కేసువిభాగియై యలరారుచున్నాడు. (అ.తెను)

సింధురాష్ట్రమున బ్రహ్మలిపికల ముద్రలు త్రవ్వ తీయబడుట

అర్కిలాజికల్ కాఖవారి పరిశోధనము

సింధురాష్ట్ర కచ్చులరాముడు అర్కిలాజికల్ సర్వే నూపరింపెండెంటు ఆర్. డి. బాస్టి యు. య. గారు సింధు రాష్ట్రమునందలి మోరాన్జోహాటి అను నామాంతరముకలిగి వార్ పెట్టక రైల్వే రూకోకాటికెన్ననునందున్న బోగ్రిగాడున న కాయపెట్ల మూసలనున్న మోరాన్జోహాటిలో అనుబోటు మిక్కిలి యెత్తుగానున్నయొక పురాతనపు దిబ్బకు త్రవ్వించగా నొక భౌద్ధదేవాలయము బయల్పడినది. బాస్టిగారు 1 క, 2 క కేలాబ్దుములో సి ధుని యీ దిబ్బకుకచ్చననుండి (కక్షింఁచె) కనియు కడకుటి వా గాతని పిలువలకు దిబ్బకన్న తూర్పు వారా తని పిలువలకు దిబ్బ పురాతన మనుకు సకాదాయం సిద్ధాంతము చేయుచున్నాడు. బాస్టిగారు దిబ్బలందఱి పురా తన సింధుకేళ దిబ్బలమునకు 40, 50 అడుగుల ఎత్తిగల ప్రాకారముల నిర్మించి కరదలతపాయమును తొంగివెదాసిరి. బాస్టి గా కాసమీపముననే మరొకరు దిబ్బల (త్రవ్వ దేవాలయములు) మొదలగునవి బయలుపెట్టిరి. ఈ దేవాలయములు క్రి. క (188-177) సంవత్సరములలో కవకచక్రకర్తయగు క్రథకు వాగు దేవునికాలమున కట్టబడినది. ఇతనికాలపు వాదెములు కాలవొర కిరి. అచ్చటి మూసలను మహాత్ముడిని అమోదాయం నిధి నిక్షేపాకే (త్రవ్వపారకేయింబది. ఈ మూసలను కేళపు రంకు లతో తి త్రింక వ ది న ఈ పూ ద్య కుం క క ము లకు తిత్తరువులు 17 క తా బ్దు ము తె న మ కంకు మూసల కంక కన్నుల మూసలకచ్చు చున్నది. ఇచ్చట కంకలలో కొరకె 2 క కేలాబ్దు కాదెము లపూర్వములు తోయ చున్నది కచ్చిమోత్తర భాగములలో తెల్ల ప్రాచీనతములగు ని వాదెములు శాతవాహను పాలనకేతులతోపాటు క్రతుతి కట్టు పుష్టము చేయుచున్నది. కాదెములకర కుడికి కయో రాంసహనిగారికి కక్షిల పాంశాల రాష్ట్రమున నూలుగునది ఇల్లాహాని మహమ్మదాగాడునకు దొరకె కాదెములకెను నీనిని కొంత భేదము కలదు. ఈ వాదెములకెనున్న తి అనుభవము తిదిముని కచ్చింక హామీముకుగు అర్కియాలజిముల నిరూ పించిరినది. బాస్టి గారును, ఇండియా అర్కి-ములకె రైల్వేకర్ వారు - ఈ క్షి దిబ్బకుకర్గాకును అది ప్రభూతికి కాక నియం, నిక్షేపకరములు - - - - - వాదెములు చున్నా

ర. ఈ విషయితేభవము ఈ జిప్సెయన్ హిల్స్ కిట్టెను నోరి యుండుట లేదనియు వారు తెల్పుచున్నారు. ఇంకొక దిబ్బకు బలవపురాతిపెట్టెలు కొన్ని దొంగెను. మహాత్ముడియుల నాదె ములేమియు కనుపించకు పోవుచే అంకకు పూర్వమే అనగా 8 వ కేలాబ్దుముకే, నడిమూసల మార్చి చునెని నూదింకని వారు తెల్పుచున్నాను.

బీహార్, బిస్సాపత్నైలు విచారణ సంఘము.

నివేదిక ప్రకటింపబడుట

పారిసు, మే 26: - బీహార్, బిస్సాపత్నైలు విచారణ సంఘమువారు తమ నివేదికమును ప్రకటించిరి. రాష్ట్రమున ప్రస్తుత పరిస్థితులకు వద్దపాన నిషేధమును సాగించ వీలుకా దని మాఘము నందు అతరు కథ్యలు అభిప్రాయమునగిరి. ఒక రంజితు ప్రతిభూలముగ కచ్చిపాయము బొకగను. ఈరాష్ట్ర మున కొ దగుఁపులనా రవాది నుడియు చిత్తపుసారాయి నుప తొని యుచు యి డి దా ని కి వారి కు త కా క్య యు ల తో త ర స్ప ర స యం ధ ము గ లదు. నిషేధములవారియం దుడ్రెకము లుగను. అంతియగాక గ్యతేక సంస్థానములనుండి దొంగెనముగ నిసారాయిద్రవ్యముల ను రాష్ట్రములోనికి దీసికొని రావచ్చును. అందుచేసి కేళము ననుబోలెట్టుకుంపుసాధ్యము. అంతియకాక ఈరాష్ట్ర ఆ కచ్చితి చాలవలకు ఎత్తైనా అదాయముచేసనే అధారపడియున్నది. దీ నిని తొలగించిన యెడల రాష్ట్రము వివాదాదీయును అందుచే నిమగ్నమున మెల్లగా:దవలెను. క్రథమును పరిష్కారములెన్నిం గు బోద్దలను నియ మింకవతెన ని యు , ఇ ట్టి వా ని ని ఏసు పెద్దపట్టణములందు క్రథ మ ము న స్థా పి య క వలెనియు నీసంఘమువారు నూదించుచుండిరి. ఇట్టి పట్టణము లందుగల సుపులలో 1/3 వరకు మూసివేయుటకు వీరికధికార ము న గ వ లె ను. ఇ ట్టి స యం ధ ము ల ను ప్ర తి యునిసి పా లిటి యం కు ను ఏ ర్పా టు కే య క లె న ని కొందరు కథ్యలు నూదించిరి. అక్టోబరు 15 వ తేదీనుండి మార్చి 15 వ తేదీకరకు మధ్యాహ్నము నుండి రాత్రి 10 వరకు ఈసాపులు దెరచియు:దవచ్చు న:యు మిగిలిన దినములలో 9 గంటలకు దెరచియుంచవచ్చునని ఈసంఘమువారు తెలిపిరి.

బర్మా వ్యయనిర్ణయసంఘము

రంగూను, మే 26: - బర్మాకభ్యుత్థమువారు క్యయ నిర్ణయసంఘమును నియమించిరి. అధికకాఖాధికారి యగు క్షేతను గా రభ్యుత్తత వహించిరి ముగ్గురు అధికారులును అయిదుగురు కానవసభ్యులును సంఘసభ్యులుగ నియమించబడిరి. అందుకయ కట్టికయందలి క్యయమునందు నూటికి 20/ చొప్పున కచ్చింకుట కు ప్రయత్నము లొనర్పవలెనని గవర్నరు వివిధకాఖాధికారుల కు త్రవ్వ నొనర్చెను.

గాలితగిలిన లోహమునకు త్వరలో తుప్పుపట్టును నర్జన్ - టీదు రంగును వానిపైన పూయుటయందీది. BEST & Co. Ltd. Post Box No. 63, Madras.

గుంటూరు పిన్. 1242/16 య. 888/22

వాడులు:—తిరికండి కవకవ్య, దామర్ల గురప్ప కరిసింహం.

అంకు (కలివారి:—కాకా వివ్యయ్య కొడుకు కొడుయ్య సా. దొంతిపాడు.

యీ వెంటరులో (కలివారిమీద వారులు యీ వెంట రున్న క్షిరిపాండి వార.టు అవలు పెరకెచ్చుకొనుటకుగాను. కేళాన్తు (కలివారి యిచ్చిన వెల్లెలివారి నిమిలేనను తేట్టు కా ఖలు కేలుగా కొద్దవారు నోటినుకు 4-4.28 తేదీకి కాలుబా డేసివారు. ఎకరై కా అక్షేపములకు తెలుపుకోలేదు తేనియె కల పరోక్షమున వివారింకవచును

పి. వి. రత్నం, వాడులకేలు. (771)

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము.

గంధూ తిలక్ స్వరాజ్యనిధి-చసూళ్లు

[illegible]

	ఒట్టూరు గ్రామం	
౨౦-గి-౨౩	పల్లెటూరు సుబ్బాచార్యుగారు	౧౫౦-౦-౦
"	చీకెళ్ల గుర్జుగం (శ్రేణిగారు	౧౦౦-౦-౦
"	కిరం వెంకట సుబ్బయ్యగారు	౩-౦-౦
౨౨-గి-౨౩	గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి వ్యాసా	౧౦౩-౦-౦
"	నూచిరాజు రామమూర్తిగారి వ్యాసా శంకర్లు	౧౦-౦-౦
"	నీలి వెంకటప్పయ్యగారు	౧౦-౦-౦
"	మాచిపూడి బాపయ్యగారు	౧౦౦-౦-౦
౨౦-గి-౨౩	పెంజెంట్ల గురజయ్యగారు	౧౦-౦-౦
	పెటగా పరంధామయ్యగారు	౧౦-౦-౦
	రాజ్యం పాపయ్యగారు	౧౦-౦-౦
	ఒక అధికారి	౫-౦-౦
	కృష్ణారావు : అపరిచితగారు	౧-౦-౦
	ఉద్యోగి శాగభూషణంగారు	౨-౦-౦
	పెంజెంట్ల గురజయ్యగారు	౫-౦-౦
	నారాయణ వెంకటాచార్యుగారు	౫-౦-౦
	మహర్షి కామయ్యగారు	౨-౦-౦
	కంఠం నీలి కోటయ్యగారు	౧-౦-౦
	యోగ సుబ్బయ్యగారు	౧-౦-౦
	కొత్తూరు లక్ష్మీనారాయణగారు	౨-౦-౦
౨౪-గి-౨౩	తెనాలి బాలాజీ శంకర్లు బాపకు	
	కన్నెంట్ల నూర్జనారాయణమూర్తి చౌదరిగారు	
	ఇటివల సూర్యనారాయణగారు వ్యాసా	
	దఫాలుబాగ్ గా వచ్చిన వెంకటము	౧౩౬౯-౦-౦
	ఇదిగాక అనేకాదు రు. ౧౦ ౦౦ కంటూలు కావలసివస్తుంది	
ఇ. నూ. గా. తెలియదయ్యవచ్చు.		
౨౪-గి-౨౩	కేంద్రకాలూరిగారు	౨౦౦ ౦ ౦
"	మాచిపూడి ముక్తేశ్వర ప్ర	
"	నాచార్యుగారి వ్యాసా	
"	దఫాలుబాగ్ గా వచ్చిన	
"	లంకా వెంకటము	
"	గొల్లపూడి సీతారామ	
"	కృష్ణగారి వ్యాసా	౧౨ ౨ ౦
"	చిలకలూరి	
	జిల్లా ప్రత్యేకనిధి వసూలు	
"	వేద నీలి అపరిచితగారు	౨౫౦ ౦ ౦
"	మరియు వెంకటరాయయ్యగారు	౧౩౪ ౦ ౦

జ పీఠపాఠ శాలలకు ప్రత్యేకించిన విరాళములు

౧౧	భూశిఖాదీ కంచమనేత	}	౪౭౨	౮	౦
౧౨	హతకాలక				
౧౩	కొల్లూరు జాతీయవిజ్ఞా	}	౭౬౭	౧౪	౦
౧౪	లయమకు				
౧౫	కాంచానికేతము గు. టూరు		౨౧	౦	౦
౧౬	తెనాలి జాతీయవిజ్ఞా	}	౨౫౦౦	౦	౦
౧౭	లయము				
౧౮	మంగోల జాతీయవిజ్ఞా	}	౬౫౦౦	౦	౦
౧౯	లయమకు				

తాతా గోపాలకృష్ణగారు వ్రాసిన ప్రకారము వినూత్నము

X యా తిలకుస్వరాజ్యసాధి వసుధా

23-గి-23	గడ్డపర్తి రామకృష్ణయ్యగారు	0	0	0
22	నూనె రెంకనాయకులు	}	0	0
21	పాపిరాయగారు			
20	కొల్లితెల్లి శ్రీరెంకనాయకులు	0	0	0

మది రాధాకృష్ణయ్య,

శ్రీధర్మశాస్త్రి

ప్రశ్న టి న

767

లాలావారి లంక తుళ్ళులు వేలం

దేవరగిరిరాజాగారి తాలూక పోలీసులకు గ్రామములోని లాలావారి లంక కాపురు 20 క్లాసులు జేయబడిన కాదాపురు 148 లు ప్రైవేట్ల ధూమిలోని మూడు రిక్త వేలు కలుపుకొన్న 800 ప్రైవేట్ల లెల్ల తమకున్నది 1-6 28 లగాయకు 8-6-28 లేదీ వరకు పోలీసులకు గ్రామములో వేలంజేయించబడును. సవరు తుమ్మలు బజ్జు సామానులకున్న నాగటి సామానులకున్న ప్రైవేటుగావచ్చుటకు యెక్కువ చరకలిగియున్నది. కాబట్టి యీ తుమ్మలు పొడవలదిని వారు పొటకాలమున మించదురు 100-100 ధరావరకు వాఖలు జేయవలసివున్నది. పిమ్మట ఆఖరుపాట పొడిసవారు పొటమెత్తంలో $\frac{1}{2}$ వంతు సొమ్ము డిపాజిట్టుగా వాఖలు జేయవలసివున్నది. మిగతా వంతులు పొటకాలమందు తెలియక పచ్చదనువును.

దేవతావళి యశోబల
 శేషమగారి అభిమ
 చలచలి,

౩. గోవా అక్షయ్య,
 మేళమ

EVERYTHING for Aerated Water Manufacturers.

ప. రి. యే. జి. హె. టు. రు. ను.

తయారు చేయునట్టి వారికి అవసరమైన వస్తువు లన్ని టికిని ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

Write to : Agent, Messrs. Barnett & Foster, VIZAGAPATAM.

శ్రీ గామలకృష్ణ లిపి

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. ఆండ్ సి. ఎం. గారి పోషణ క్రింద,
మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన శోషధమలకు ప్రసిద్ధి కల్గిన అంక్రా ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి లిమిటెడ్ శాఖ
వలన తయారు చేయబడినది. అశ్వత్థ వ మూ

తండ్రి, నేత్రవ్యాధులు, నొడవ పరిశ్రమ, అమితముగా పనిచేయునట్టివారు, మున్నగువారికి చాలమంది
అశక్తులగుననకు, సాధారణముగా ప్రతిరోజు తలకు తప్పక ఉపయోగించుట మంచిది.

ఈ దిగువ స్థానములందు శ్రయమునకు జొరకును.
 ఆంధ్ర ఆయుర్వేదీక్ పారసి లిమిటెడ్ 185, మాంటు రోడ్ మద్రాసు.

హరిజన అన్ని ఏజన్సీలవద్దను, ప్రాంచీలాను దొరకును. కావలసినవాటికి కేటలాగు ప్రచితముగా పంపబడును. 4 అవున్సుల బుడ్డి తెల రూ 1-0-0. ఒక పాండు తూ 3-0-0. ఏజంట్లు నమ్మకముగా పనిచేయవారలు కావలయును. వివరములు పైచిరునామాకు వ్రాసి పొందవచ్చును. ఏజెంట్లైన వ్యాధితై నను ఫలహారకము వ్రాసినచో తగు శ్రద్ధతో అలోచించి జవాబు పంపబడును. ఔషధము: డా. డా. అండు కో, సోత్ ఏజంట్లు, నెం 580, చై నాబుకారుకోడ్, జి. టి. మదరాసు. ఔషధము: అస్మిక్ అండు కో, ఏజంట్లు, నెం. 174, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Printed and Published by, K. Nageswara Rao, Editor at the Andrapatrika Power Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS.